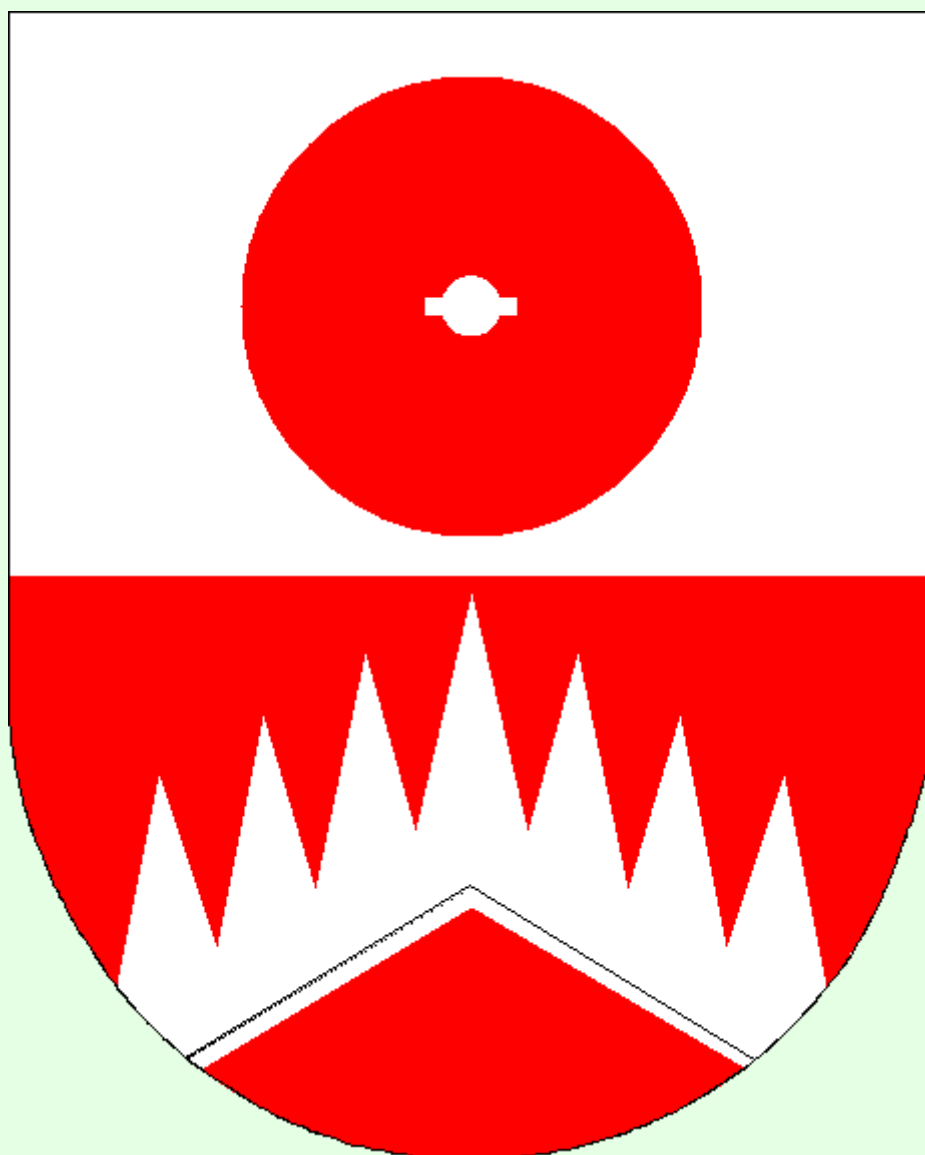

Obec Žernovník – historie a současnost

1351-2001

vydáno k výročí
650 let od první písemné zmínky

Úvod

Vážení spoluobčané, rodáci a příznivci naší obce
tato brožura vydaná v roce 2001 u příležitosti 650 let od první písemné zmínky o Žernovníku (roku 1351), Vás seznámí s historií obce. Doufáme, že znalost historie přispěje k vytváření vyšší úrovně vztahů k obyčejným místům a věcem, které můžete denně vídat a k hrdosti na tento svůj vztah k Žernovníku. Toto regionální citění je zvláště cenné v dnešní době probíhajícího sjednocování národů Evropy pod společnou střechu Evropské Unie.

1. Historie obce

1.1 První záznamy o obci

Počátky osídlení obce Žernovník lze podle četných archeologických nálezů klást dlouho do minulosti před první písemnou zmínkou o osídlení (1351). Prostorové poměry poukazují na způsob vzniku obce. Žernovník vznikl na křižovatce cest vedoucích z Blanska přes Černou Horu na Lomnici, s cestami vedoucími z Brna do Boskovic a z Černé Hory do Tišnova. Na trojúhelníku, v němž se tyto komunikace prolínají, vznikaly první zemědělské usedlosti.

Jako základ osídlení se v místní kronice připomínají čtyři grunty a stavení pěti podsedků. Kolem těchto krystalizačních jader, která sama o sobě vznikala rovněž postupně, se rozvíjelo osídlení obce. Původní roubené dřevěné domky byly postupně nahrazovány zástavbou využívající mimo dřeva i kvalitní pískovec z místních zdrojů. Ten dal obci nejen jméno, ale výrazně ovlivnil i tvářnost stavebních objektů. Uvedené stavební materiály doplňovaly i nepálené cihly, jejichž používání bylo pro rozvoj obce v minulosti rovněž příznačné.

První písemná zmínka o Žernovníku je datována rokem 1351 v knize Hradního soudu v Černé Hoře, která údajně shořela v roce 1945. V té době byla obec v držení vládků z Jenče. Byla malou osadou při silnici z Brna na Černou Horu. Její obyvatelé obdělávali půdu, využívali okolních lesních porostů a využívali polohy na křižovatce cest, které se zachovaly dodnes. Během své historie měnila často své majitele.

Již v roce 1375 upsal Oldřich z Boskovic své manželce na Žernovníku roční důchod 5 hřiven a 20 grošů ve stříbře. V roce 1389 je doložen prodej dvora a 2 polí Stachovi z Kokor. Prodávajícím je tehdejší majitel Žernovníka Jan z Lomnice. V té době se majitelé měnili velmi často, neboť již v roce 1390 je upsán nový podíl na Žernovníce, tentokrát pro manželku Vaňka z Boskovic. Majitelské vztahy se však počaly stabilizovat od roku 1389, kdy byla osada Žernovník součástí panství Černoohorského, které náleželo kromě jiných držav pánům z Boskovic. Prvním z Boskovických pánů, který držel Žernovník, je již zmíněný Vaněk z Boskovic, řečený Černoohorský a po něm držel jeho rod Žernovník až do roku 1597, kdy byli posledními majiteli z rodu Boskovických bratři Albrecht a Jan Šembera. Janem Šemberou z Boskovic vymírá rod pánů z Boskovic dne 30.4.1597 po meči. V další historii náleží osada Žernovník k Černé Hoře.

V 15. až 17. století se v okolních lesích zdržovali lupiči, kteří měli svůj hlavní úkryt "na Brlohách" v okolí dnešní Závisti a proti kterým zasahovala i zemská hotovost z Brna. Svou činností a loupežemi ohrožovali zejména kupce a pocestné na cestách, procházejících i Žernovníkem.

V období třicetileté války v roce 1623 řádila v Žernovníce a okolí nakažlivá kožní nemoc, zavlečená sem vojskem. V letech 1831, 1832 a 1850 byl Žernovník stížen cholerou. Tato zhoubná epidemie měla za následek úbytek obyvatel, byla příčinou hospodářského úpadku obce a okolí. Těmto pohromám předcházela v roce 1830 silná vichřice a bouře, která zle poničila domy v Žernovníce a strhla mnoho střech. Bouří a vichřicí utrpěla značné škody i blízká Černá Hora.

Farností náležel Žernovník od roku 1642 k Bořitovu. K tomuto datu jsou v Bořitově vedeny i matriky. Od roku 1857 je matrika přenesena na Černou Horu a tím i Žernovník se sem dostává farou i školou.

Název obce pochází pravděpodobně od "žernovů" - mlýnských kamenů, které se zde s největší pravděpodobností vyráběly z místní suroviny.

Žernovník nebyl nikdy rozsáhlým osídlením. Na počátku 17. stol. je zde uváděno 9 domů. V roce 1846 je to již 32 domů s 204 obyvateli a v roce 1902 37 domů, 40 rodin a 224 obyvatel.

1.2 První světová válka

1. světová válka se nevyhnula ani naší obci. Ihned od jejího počátku žernovští občané silně pociťovali neblahé důsledky válečného konfliktu. Ještě před vypuknutím bojů, ale hlavně po vyhlášení všeobecné mobilizace 1. srpna 1914, rukovali mladí muži do rakouské armády. Další následovali v průběhu všech válečných let. Ne všem se poštěstilo vrátit se zpět domů živí a zdraví. Zde přehled všech odvedených s jejich válečnými osudy:

Jméno	Datum narukování	Umístění za války	Poznámka
Musil Karel	1. října 1913	Vídeň – dělostřelectvo ruská fronta – zajetí	návrat domů konec srpna 1920

		čs. legie	
Procházka František	2. srpna 1914	ruská fronta italská fronta	17. července 1916 jako nepostradatelný propuštěn
Stejskal Arnošt	2. srpna 1914	ruská fronta	duben 1917 na žádost propuštěn domů
Odehnal František	2. srpna 1914	ruská fronta srbská fronta rumunská fronta italská fronta	návrat domů v říjnu 1918
Šmerda Antonín	2. srpna 1914	ruská fronta italská fronta - zajat	ze zajetí 19. dubna 1919 propuštěn domů
Klíč Josef	2. srpna 1914	ruská fronta - nemoc	v nemocnici 10. října 1917 zemřel
Parfůs František	2. srpna 1914	ruská fronta rumunská fronta italská fronta	návrat domů 8. listopadu 1918
Císař Josef	2. srpna 1914	ošetřoval odvedené koně	na jaře 1915 propuštěn domů
Iran Richard	16. srpna 1914	ruská fronta – zajat v září 1917 vstoupil do českých legií	13. dubna 1920 návrat domů
Adámek Josef	3. září 1914	přidělen do koňské nemocnice	propuštěn domů v únoru 1919
Dvořák František	3. září 1914	ruská fronta – zajat 1916 15. 5. 1918 vyměněn za ruské zajatce italská fronta	návrat domů 11. listopadu 1918
Tesař Karel	3. září 1914	stavby železničních mostů italská fronta ruská fronta	návrat domů 6. prosince 1918
Kozelek Jan	říjen 1914	srbská fronta italská fronta - zraněn	propuštěn počátkem roku 1918 domů
Slaviček František	15. října 1914	ruská fronta – zajat 1915	vyměněn 9. června 1918 – domů
Vlach Hugo	1. ledna 1915	italská fronta – zajat 1915 po propuštění poslán na hranice uherské	23. srpna 1919 propuštěn
Nečas Antonín	15. února 1915	srbská fronta – zraněn ruská fronta – raněn pečoval o koně ve Vídni	4. listopadu 1918 návrat domů
Zvěřina Jan	15. července 1915	ruská fronta italská fronta	listopad 1918 návrat domů
Škrabal František	16. srpna 1915	ruská fronta italská fronta – zraněn a zajat	24. prosince 1918 návrat domů
Komárek Antonín	16. srpna 1915	ruská fronta	29. prosince 1916 padl
Vašíček Antonín	15. října 1915	ruská fronta	12. dubna 1916 padl
Matal Josef ml.	15. října 1915	italská fronta - nemoc	návrat po říjnu 1918
Veleba Antonín	listopad 1915	ruská fronta italská fronta	v listopadu 1917 padl
Procházka Antonín	leden 1916	ruská fronta vnitrozemí	návrat domů 30. října 1918
Matal Josef st.	16. ledna 1916	práce v továrně ve Vídni	návrat po říjnu 1918
Škrabal Alois	16. ledna 1916	srbská fronta - nemoc	8. září 1918 návrat domů
Musil František	21. února 1916	práce v týlu	jako nepostradatelný v červenci 1916

			propuštěn
Nečas František ml.	11. května 1916	ruská fronta italská fronta	10. listopadu 1918 návrat domů
Odehnal Alois	11. května 1916	ruská fronta italská fronta	16. února 1918 padl
Matal Antonín	10. března 1917	italská fronta	22. listopadu 1918 návrat domů
Šmerda Josef	10. března 1917	italská fronta	28. října 1918 na stráží zastřelen
Musil Alois	květen 1918	italská fronta	18. července 1918 padl
Mynář František			padl na bojišti
Konečný František			po nemoci zemřel v Brně v nemocnici
Konečný Josef			následkem nemoci propuštěn, za nějaký čas zemřel
Velen Josef			zraněn minou, propuštěn, brzy zemřel

Válka se nedotýkala pouze mladých mužů, ale velmi složitou situací v oblasti zásobování vojska i lidí potravinami ovlivňovala životy všech. Zásobování vojska i nemajetných obyvatel měl ihned od počátku války na starost Válečný ústav obilní, který v každé obci několikrát ročně sepisoval množství obilí, určoval kolik obilí může zůstat na hlavu a na setí a zbytek vykupoval pro potřeby armády. Tak v roce 1915 bylo z naší obce dodáno 3 030 kg žita (po 34 haléřích za kilogram) a 3 674 kg ovsa (za 24 haléřů za kilogram). V roce 1916 to již bylo 825 kg pšenice (40 hal/kg), 595 kg žita (40 hal/kg), 7 450 kg ječmene (35 hal/kg) a 7 750 kg ovsa (29 hal/kg). Odvedeno bylo 5 krav za cenu 1 – 1,50 korun za kilogram živé váhy, tři jalovice (1,50 – 2 koruny za kilogram) a tři býci (1,20 – 1,80 korun za kilogram). Ihned po všeobecné mobilizaci byli ze Žernovníka dodány vojsku čtyři koně. Občané Procházka, Velen, Hlavička a Matal s nimi jeli do Brna na koňský trh. Zde důsledkem nepřipravenosti a organizačních zmatků se jim až po třech dnech podařilo koně odevzdat. Obilí bylo z počátku odevzdáváno do rájeckého cukrovaru a později do mlýna v Blansku. Nedostatečnou připraveností výkupů tak velkého množství obilí i dobytka se velmi často stávalo, že obilí ztuchlo nebo porostlo, dobytek po mnohadenním strádání velmi zhubnul nebo i pošel. Při ústupech rakouské armády musely být zásoby potravin mnohdy znehodnoceny, aby nepadly do rukou nepříteli.

Situace se zásobováním potravinami se rok od roku zhoršovala, narůstala bída a hlad. Vše bylo na lístky, nic nebylo k dostání. Pokud se v obchodech nějaké zboží objevilo, pak velmi drahé a nevalné jakosti. Například špulka nití stála až 40 korun, prodávaly se látky, které již několik let ležely ve skladech a byly tedy poničené. Dokonce se objevovala i látka papírová. Mýdlo si lidé vařili doma sami, velké problémy měli kuřáci. Často sušili různé listy a kouřili je místo tabáku. V prodejnách se sice občas objevil tabák, ale byly do něj přimíchávány sušené bukové listy.

Okresní zásobovací úřad v Boskovicích často vysílal své úředníky, aby zrekvírovali vše, co našli navíc v rodinách, než jim povoloval oficiální soupis. Ten ale ponechával lidem tak málo, že z toho nemohli být živi. Proto občané vymýšleli různé skrýše nejen doma, ale i na polích a v lesích, kde pak ukládali potraviny, aby sami netrpěli hladem. Bohužel docházelo k velkému znehodnocování takto ukrytých zásob hlodavci nebo vlhkem. Obyvatelům byly zabavovány i mosazné a kovové předměty jako hmoždíře, žehličky, svícny, kotle a různé jiné věci. I z farního chrámu v Černé Hoře byly odvezeny dva velké zvony. Vše se svázelo do továren, kde se z těchto předmětů vyráběly zbraně a munice pro armádu.

S narůstajícími problémy rostl i černý trh, který byl sice silně potírán četníky, ale nikdy nemohlo dojít k jeho zrušení. Především obyvatelé měst byli stále častěji ochotni platit za potraviny nejen vysoké ceny, ale i všemi možnými věcmi, které momentálně v domácnosti nepotřebovali a o které zase na venkově byla bída – např. látky na oděvy, mýdlo, petrolej, tabák apod. Ceny za jeden kilogram pšenice a žita se vyšplhaly v roce 1918 z oficiálních 60 haléřů až na 4 koruny, ječmene z 55 haléřů na 2,60 koruny a ovsa z 50 haléřů na 2 koruny. Proto i občané Žernovníka pašovali potraviny a obilí do Brna ve vozech s dvojitým dnem. Nejvíce potíží jim ale dělali kuřimští četníci na kontrole v obci Eisendorfu, dnešní České. Čím větší bída dopadala na obyvatelstvo, tím více bohatli úředníci, komisaři a četníci, kteří se dostávali k odevzdanému a zabavovanému zboží a dobytku.

Rodinám, kterým byl jejich živitel povolán k vojsku, byly vypláceny od státu podpory. Aby ale stát mohl krýt své vysoké výdaje, vypisoval válečné půjčky. K nim bylo obyvatelstvo, obce, spolky a záložny donucovány. I každý voják, který chtěl jít na dovolenou musel předně upsat nějaký obnos na válečnou půjčku. Tyto půjčky byly po vzniku samostatného státu přeměňovány na státní půjčky československé ovšem s koeficientem 0,75. Tak i obec Žernovník v průběhu válečných let upsala celkem osm půjček. V zápisech z jednání obecního zastupitelstva bylo ovšem možno vyčíst konkrétnější informace o následujících půjčkách:

22. listopadu 1914 – 100 korun

10. prosince 1916 – 5. válečná půjčka čtyřicetiletá 1 000 korun (900 korun vypůjčeno ze záložny v Černé Hoře, 20 korun z obecní pokladny. Zbytek byly úroky)

20. května 1917 – rozhodnuto o 6. válečné půjčce ve výši 3 000 korun, které měly být získány jako státní subvence od c. k. okresního hetmanství na stavbu obecního vodovodu a upsány na půjčku. Nakonec upsáno 3. června 1917 na tuto půjčku jen 1 000 korun (900 korun opět vypůjčeno z kontribučního fondu v Černé Hoře)

29. června 1918 – 8. válečná půjčka ve výši 1 000 korun. V důsledku velkého zadlužení obce v souvislosti se stavbou obecního vodovodu měla být jedna z dřívějších válečných půjček prodána. Nakonec bylo opět vypůjčeno 900 korun ze zálohy a 20 korun dodáno z obecní pokladny.

Od roku 1920 obecní zastupitelstvo přistupovalo postupně k prepisování půjček na státní půjčky československé se ztrátou ve výši 25%.

28. října 1920 – přepsání válečných půjček ve výši 2 000 korun na státní půjčky ve výši 1 500 korun.

1. července 1923 – přepsání první válečné půjčky ve výši 100 korun na státní půjčku

Státní převrat a vznik samostatného státu i přes stále trvající boje v roce 1918 byly i v naší obci přivítány spontánně. Lidé jásalí upřímnou radostí, všude byly vyvěšovány prapory v národních barvách a byly strhávány německé tabulky a c. k. orličky.

1.3 Meziválečné období

1.3.1 Život v obci v meziválečném období dle kroniky

Po první světové válce se šlo mnoho chlapců učit zednickému řemeslu. V kraji však bylo málo práce, museli se proto mimo sezónu žít podřadnou prací, které bylo také poskrovnu, takže rodiny trpěly nedostatkem. Do roku 1935 pracovali celoročně pouze 4 zaměstnanci. V té době bylo po okolí mnoho potulných řemeslníků a agentů, kteří se snažili zákazníky ošidit. Po roce 1935 se začala zaměstnanost zvyšovat.

Až do roku 1925 museli dělníci za prací do Blanska, Letovic či Brna chodit pěšky. Ti, kteří pracovali dál než v Blansku byli ubytováni v místě pracoviště a každý týden chodili domů k rodině. V roce 1925 začal jezdit autobus z Černé Hory do Rájce. Ve 30. letech si dělníci pořizovali kola. Nebylo výjimkou, když denně na kole dojížděli do Brna.

Do elektrifikace obce v roce 1929 mlátilo se obilí točením žentourů potahy koňskými a kravskými. Topilo se pouze dřevem, které se ručně řezalo a štípalo. Po zavedení elektřiny se využívalo elektromotorů k pohonu mlátiček, dřevo se začalo řezat na cirkulárce.

V roce 1920 ve čtyřiceti číslech popisných bydlelo 283 obyvatel. Spávalo se po 4 na jedné posteli, poněvadž více jak dvě postele měl v obci málo kdo nebo na peci, na půdě, na zemi na slámě. V mnohých domácnostech se proto držel nejrůznější hmyz. Za přikrývky sloužily staré kabáty a šatstvo, které se nosilo přes den. Byty byly vlhké, začouzené. Mnozí občané kupovali pole, neboť se každý chtěl stát samostatným. A v době nezaměstnanosti je pole živilo. Někteří zase museli splácet dluhy. Proto výstavba lepšího bydlení a domácího zařízení zůstávala ve většině opomíjena.

Jedlo se velice jednoduše. Ráno na snídani zapražená polévka s bramborem nebo s chlebem, v poledne to samé a večer trochu mléka. Polévky se vařily různé. Hlavně zelná a povidlová. Na podzim se uvařilo povidlí, které v žádné domácnosti nechybělo a sloužilo i místo vepřového sádla. Maso se jedlo pouze v neděli, a to pro 6-8 člennou rodinu maximálně 1 Kg. Zabít prase si mohli dovolit jen ti nejbohatší. Z domkářů a řemeslníků málokdo, a když tak nejvíce o hmotnosti 80 - 100 Kg. Většina vepřového dobytka se po nabytí váhy 60 - 80 Kg prodala. Až po vylepšení hospodářské situace v roce 1935 si každý začal prase zabíjet doma.

V rodině byl velký počet dětí. Opatrování nejmenších dědil podle stáří jeden za druhým. Matky se nemohly věnovat výchově, neboť se musely starat o domácnost. Ráno vstávaly ve 4 hodiny a šly na trávu pro dobytek, doma pak uvařily hrnec polévky a potom na pole. V poledne pro stlaní pod krávu či kozu. V každé domácnosti se peklo 6 bochníků chleba za týden. Děti se nevozily v kočárku, ale kolébaly v kolébce.

V roce 1922 byla založena pamětní kniha. Prvním zvoleným kronikářem byl p. Jan Hlavička. 12. července 1922 přihnala se velká bouřka s krupobitím. Škody na úrodě byly 80-100%. Povodeň způsobila mnoho škod na polích, lukách, lesích a cestách po celém toku potoka Býkovka až do Rájce. Ani následující rok 1923 nebyl pro zemědělce příznivý. 1. června opět přišla bouře s krupobitím a vzala úrodu a strhla ornici. Následkem toho začala mezi zdejšími lidmi bída a nedostatek. Rok 1924 byl úrodný. Počasí přálo dobré sklizni. Při soupisu dobytka k 31.12. bylo zjištěno, že se v obci chová: 19 koní, 103 kusů hovězího dobytka, 91 vepřového, 46 koz, 57 hus, 500 slepic a 14 včelstev. Leden i únor roku 1925 byl velmi teplý a mnozí v únoru už seli obilí. Březen ovšem přinesl mráz a sníh. Úroda byla dobrá, ovšem v období žní vládlo velmi vlhké a větrné počasí. Vichřice rozházela po poli všechny mandele i panáky. Až po 15. srpnu nastalo suché počasí a trvalo 2 měsíce. Ozimy se velice špatně sely a nevzcházely. V listopadu pole tak namokla, že mnohá zůstala nezoraná. Dne 15. listopadu se konaly volby do Národního shromáždění a do senátu. V obci bylo celkem 127 voličů. Agitace byla velká, od některých stran až „hanebná“. Počty obdržených hlasů: Čs. strana lidová 44 do Národního shromáždění, 32 do Senátu; Sociálně dem. strana 28 do NS, 20 do Senátu; Republikánská strana 23 do NS, 22 do Senátu; Živnostenská strana 16 do NS, 13 do Senátu; Strana domkařská 7 do NS, 0 do Senátu; Komunistická strana 5 do NS, 7 do Senátu; strana Agrární 4

do NS, 4 do Senátu. Rok **1926** byl velice mokrý, následkem toho vymoklo mnoho obilí, nejhůře byly postiženy ječmeny, brambory a řepa. Na mnoha polích vyrostla jen samá tráva. Toho roku pukl v kapli zvon, jenž byl ulit r.1803. Proto byl zakoupen nový zvon od firmy A. Hüller v Brně. Starý puklý zvon firma odkoupila za 312 Kč na rozliti. Nový zvon byl posvěcen dne 17. března 1926 od brněnského biskupa Dr. Josefa Kupky, rodáka černoohorského, na Petrově v Brně. Dne 28. května byl zvon přivezen do obce. V neděli 6. června proběhla slavnost zavěšení nového zvonu a odevzdání ho svému účelu. Na Žernovník přišlo procesí z Černé Hory s panem farářem Františkem Klímov, jenž zde měl slavnostní kázání. Na tuto slavnost přišlo mnoho lidí z celého okolí. V této době se velice rozmáhá ježdění na kolech a v automobilech. Přes naši obec začal jezdit autobus pana Klepárnika z Unína, který jezdil denně z Tišnova do Rájce na nádraží a zpět z Černé Hory do Tišnova však bylo málo cestujících, linka byla zrušena. Z Černé Hory do Rájce však jezdil ke každému vlaku. Za jednu cestu se platilo 2 Kč. Rok **1928** byl na obilí velice úrodný, zato sena a jetele byly špatné. Semena bylo hodně. Na některých lukách se tráva ani nesekla, tak nastala velká nouze o krmivo, lidé byli nuceni hovězí dobytek pod cenou odprodat. Následkem celého roku trvajícího sucha byl všude nedostatek vody. V menších řekách a potocích netekla skoro žádná voda. Ve vodojemu obecního vodovodu nebyla žádná zásoba, přitékající voda v jímkách byla tak slabá, že bylo nutné otevřít třetí zálohovou jímku, ale ani to nestačilo. Aby měli lidé vodu, točili ji i v noci, a to jen v dolní části obce, na horní konec voda vůbec nevystoupala. Špatné zásobením vodou trvalo i v zimě. Proto se obecní zastupitelstvo usneslo o rozšíření obecního vodovodu o další jímku. Projekt byl zpracován. V tomto roce započala elektrifikace obce. Bylo také utvořeno Vodní družstvo, které se zabývalo odvodněním problémových pozemků. 2. prosince proběhly volby do zemského a okresního zastupitelstva. Rok **1929** se zvláště vyznamenal krutou zimou a velkým množstvím sněhu. Teploměr ukazoval na -30 až -36°C. Zároveň bylo velké množství sněhu, ze kterého silný vítr utvořil velké závěje. Tyto špatné povětrnostní podmínky způsobily problémy v železniční i silniční dopravě. Velké množství sněhu přineslo i březnové vánice. Ještě 12. března o černoohorském jarmarce nedalo se jeti jinak, než na saních. Proto panovala obava z náhlého tání sněhu a velkých povodní. Od úřadů byly konány velké přípravy na zabránění povodní, neboť řeky byly zamrzlé silnými ledy. Oteplovalo se však velice pomalu a k povodním nedošlo. Červenec toho roku byl hrozný měsíc. 4. 7. se přehnal přes celou republiku ničivý uragán. Stromy se ohýbaly k zemi, křídlice létala ze střech a docela se setmělo. Škody byly nevyčíslitelné. Na střechách trčely holé krovky, stromy v zahradách byly vyvrácené nebo polámané, stromoví vedle silnic skoro všechno zničeno. I stoleté lípy byly vyvrácené nebo zlomené. Nejhůře to vypadalo v lesích. Něco tak hrozného málo kdo viděl. Kladové stromy byly v půlce přelámané jako dřívko, jiné zase i s kořeny vyvrácené. Tak to leželo jeden přes druhý jako po válce. Při tom ustavičném suchu a bouřích byl tento rok dosti úrodný jak na obilí, tak na píce. Velice se dařilo i bramborům. V tomto roce bylo na podzim dokončeno odvodňování pozemků. Celkový náklad činil 114 820 Kč. Úroků zaplatilo vodní družstvo 10 121 Kč. Na udržovací fond do Hypoteční banky bylo uloženo 3 200 Kč. Subvencí se obdrželo od ministerstva zemědělství 35 299 Kč, od Zemského úřadu 27 921 Kč. Rozšíření obecního vodovodu bylo dokončeno na sklonku roku nákladem 47 707 Kč. Dne 27. října se konaly volby do Národního shromáždění a do Senátu. Dokončena byla též elektrifikace obce. V tomto roce se ještě doplácelo 36 100 Kč. Domovní odbočky platil si každý sám. Státní příspěvek na tuto akci byl 35 110 Kč. Počasí roku následujícího **1930** bylo mírné a úroda uspokojivá. Rozmnožilo se však velké množství hrabošů, které bylo nutno trávit a chytat. Rok **1931** byl velice neúrodný. Počasí bylo nepříznivé a přemnožení hraboši zničily všechny ozimy. 27. září se konaly volby do Obecního zastupitelstva. Strana občanská obdržela 61 hlasů tj. 5 mandátů. Strana soc. dem. 68 hlasů tj. 5 mandátů. Strana živnostenská 22 hlasů, tj. 2 mandáty. Dne 7. listopadu ve volbách do Obecní rady byl zvolen starostou p. Josef Císař. V tomto roce začala velká hospodářská krize. Na polní hospodářství jsou majitelé pozemků nuceni hodně doplácet, přestože daně byly zvýšeny. Továrny zastavily výrobu, začalo propouštění a velká nezaměstnanost. Rok **1932** byl na všechno obilí kromě pšenice úrodný. Následkem sucha a opětovného nedostatku vody na horním konci vesnice bylo OÚ rozhodnuto o zřízení zářezu. Celá stavba stála 43 000 Kč. V zimě roku **1933** způsobila jinovatka obrovské škody na stromech v sadech i v lesích. Úroda byla uspokojivá. Prohloubila se však hospodářská krize. Ceny obilí a dobytek na podzim hodně klesly. Rolníci upadli do velkých dluhů, museli prodávat pole. K celkově špatné situaci přispěl i nedostatek hotových peněz v oběhu, spořitelny a záložny nemohly vyhovět žádostem o půjčky. Rok **1934** byl celkově velice teplý a suchý. Voda do vodovodu se musela čerpat až do vánoc z nejspodnější jímky do sběrný, odtud voda tekla do vodojemu. Pícnin a trávy se urodilo velice málo. Na podzim byl v ČSR zaveden obilní monopol, který měl udržet stanovené ceny obilí. Ceny dobytek neustále klesaly. Na podzim byla započata stavba Měšťanské obecní školy v Černé Hoře. Do vánoc byla dokončena hrubá stavba. Celkový rozpočet činil 1.100.000 Kč. V listopadu a v prosinci bylo velice teplo. Stromy začaly pučet jako na jaře, lidé sbírali jahody, před vánoci v zahrádkách vykvetly růže. Rok **1935** byl velice úrodný. Obilí se prodávalo jen Obilní a.s. Po žních byly zavedeny „Výkazy“ (obilní knížky), do kterých si musel každý nechat od OÚ zapsat celkovou výměru obhospodařované půdy a zaseté druhy obilí. Každý prodej se musel do knížky zaznamenat a mletí pro vlastní potřebu. Nakupovat obilí mohli jen komisionáři ustanovení Obilní a.s. Tento rok se započalo se stavbou kanalizace. Za roury bylo vyplaceno 9.277,65 Kč. Celkové náklady v tomto roce činily 31.728,35 Kč. V Černé Hoře pokračovala výstavba školy. V září byla vysvěcena biskupem Josefem Kupkou, černoohorským rodákem. 19. května proběhly volby do Poslanecké sněmovny a do senátu. Předvolební agitace byla velice čilá. Některé strany slibovaly voličům všechno možné i nemožné, jiné využívaly bídy a zajišťovaly si hlasy dárky. V naší obci obdrželi Republikáni 44 hlasů do PS, 39 do Senátu; Soc. dem. 37 do PS, 33 do Senátu; Čeští soc. 10 do PS, 7 do Senátu; Lidovci 30 hlasů do PS, 27 do Senátu; Živnostníci 21 hlasů do PS, 18 do Senátu; Fašisté 10 hlasů do PS, 6 do Senátu. V roce **1936** byla úroda dobrá. Pokračovala stavba kanalizace. V tomto roce bylo vydáno celkem 20.114,40 Kč. Zdejší kraj byl postižen záplavou hrabošů, kteří nadělali obrovské škody na polích i ve stodolách. Bylo nařízeno povinné trávení myší. Každý majitel pozemků musel koupit jed a

hraboše na polích likvidovat. V roce 1937 byla úroda opět dobrá. V obci bylo zřízeno povrchové odvodnění cest, oprava obecních cest, na které obec vydala 15 296,50 Kč. Po dohodě většiny občanů byl 29. března založen Sbor dobrovolných hasičů.

1.3.2 Z protokolů o jednáních Obecního zastupitelstva v Žernovníku z let 1926 - 1938

V roce 1926 zakoupil OÚ buben na vyhlašování různých oznámení a nařízení, se kterým na šesti místech po obci bubnoval pan František Dvořák z č.p.21. Předtím musel se zprávami obcházet každý dům.

Od firmy A.Hiller v Brně byl zakoupen zvon místo původního puklého. I s „železným ustrojením“ stál 1 456 Kč a 34 hal., vážil 45 kg. Zastupitelstvo se usneslo o zhotovení tohoto nápisu: „*Bůh žehnej a chraň naši obec. 1926*“. Slavnost zavěšení nového zvonu se konala 6. června 1926.

V roce 1927 byl zpracován projekt elektrifikace obce, po schvalovacích řízeních započata stavba celou akci financoval OÚ následovně: na přípojku vysokého napětí zřídil půjčku na 36 100 Kč ze Spořitelního a záloženského spolku v Černé Hoře s úrokem 6% a splatností 6 let. Akcie Západomoravské elektrárenské společnosti za 9 000 Kč, místní síť a transformátor za 65 000 Kč bylo uhrazeno z obecního účtu u Spořitelního a záloženského spolku v Černé Hoře.

V roce 1928 byl zakoupen obecní býk. Skočné z jedné krávy či jalovice bylo stanoveno na 16 Kč.

Roku 1929 byla dokončena elektrifikace obce. Zastupitelstvo schválilo spropitné pro dělníky a montéry po dokončení prací ve výši 180 Kč. Z důvodu nedostatku pitné vody a špatného zásobování vodou bylo v tomto roce zahájeno rozšíření obecního vodovodu s jímkou u Brťova. Provedeny byly meliorace obecních pozemků Na Slavíkách, Luka a na Bařinách. V prosinci téhož roku byl vydán zákaz řezání vánočních stromků, neboť necitlivým zásahem docházelo k velkým škodám. Pro zájemce stromek zajistil za poplatek hajný.

V roce 1930 bylo obecním zastupitelstvem navrženo čestné občanství T.G.Masarykovi u příležitosti jeho 80.narozenin pro zásluhy o samostatnost Československého státu.

V roce 1932 bylo usneseno, „by se husy pásly na Trávníkách a nesmějí se pásti bez dozoru. Nesmí udělat škodu na polích. Pokud se tak stane, ponejprv zaplatí majitel 2 Kč za jednu husu, podruhé tolik, kolik si řekne poškozený. Škody od slepic musí být též uhrazeny. Krávy nebo kozy se nesmí pod pokoutou pást na Trávníkách.“

V roce 1933 došlo v lednu k polámání obecního lesa jinovatkou. Poškozené stromy se musely pokácet a rozprodat. Na jaře zakoupil OÚ pojízdnou pumpu na postřikování ovocných stromů k využití pro všechny občany. Pro zájemce objednal OÚ postřikovou látku Dendrin k ošetření ovocných stromů. 10.listopadu proběhla kolaudace nového vodovodu s jímkou u Brťova.

Roku 1934 bylo zastupitelstvem odsouhlaseno použití kamene z obecního lomu při stavbě školy v Černé Hoře. Dále schválil příspěvek 100 Kč Rodičovskému sdružení v Černé Hoře jako příspěvek na vaření polévky pro žáky.

V letech 1935 a 1936 probíhala stavba kanalizace do Žlíbka. Přednost k zaměstnání na stavebních pracích měli místní nezaměstnaní. Obec dostala státní dotaci na jejich platy. Mzda činila 16 Kč na den, tj. 2-2,50 Kč na hodinu, pojistné platil půl Obecní úřad a půl dělník.

Roku 1937 zastupitelstvo souhlasilo se založením Sboru dobrovolných hasičů v Žernovníku, odprodeji pozemku v Hliníkách a dříví z obecního lesa na stavbu Hasičského domu.

V roce 1938 daroval Obecní úřad 300 Kč do státního fondu na obranu státu. V Blansku a Černé Hoře probíhaly kurzy branné výchovy, kterých se zúčastňovali určení občané naší obce.

Každoročně se podle potřeby opravovaly obecní cesty v celém katastru obce.

V případě špatné úrody a nedostatku steliva žádali občané o hrabání trávy na podestýlku v obecním lese.

Při žádostech o koupi stavebního pozemku od OÚ musel být tento zaplacen před započítáním stavby. Stavba měla být dokončena do 1-2 roků, v období hospodářské krize musel žadatel prokázat finanční zajištění stavby.

Do svazku obce byli přijaty pouze osoby zde narozené nebo žijící v obci déle než 10 roků. OÚ přispíval pěstounům sirotků z obce na boty a ošacení. Za své občany schvaloval a vyřizoval žádosti na umístění do starobních či jiných ústavů. Za potřebné platil či přispíval finančně. Nezaměstnaným obecní rada zaopatřuje krátkodobou či sezónní práci při budování a údržbě majetku obce.

Veškerý obecní majetek se podle tehdejších zákonů prodával v dražbě. Ovocné stromy nebo úrody z nich za hotové, dřevo na úvěr. Kdo však neměl zaplacené dluhy z předešlých let alespoň z větší části, nebyl k dražbě připuštěn. Při vymáhání dluhů do obecní pokladny před obecními dražbami postupoval OÚ takto: starého dluhu se domáhal písemně či osobním projednáním v kanceláři OÚ, nový dluh byl vybubnován.

Dokud nebyl založen SDH v Žernovníku, přispíval OÚ hasičům z okolních obcí - Malé Lhoty, Hlubokých Dvorů, Brťova.

OÚ povoloval průjezd soukromé autobusové linky a její jízdní řád.

Obecní zastupitelstvo každoročně volilo 2 členy školní rady v Černé Hoře. Schvalovalo rozpočet školy, jehož poměrnou část zařazovalo do rozpočtu obce Žernovník.

1.4 Druhá světová válka

Již od počátku roku 1938 v obci vládla velmi nervózní atmosféra. Vycházela ze strachu z rozpínavosti Německa (svědčila o tom i výbojnost Němců v nedalekém Brně) a z pocitu blížící se válečné katastrofy. V té době měl v obci první rádio pan František Pluháček. Každý večer se u něj scházelo mnoho lidí a zvědavě zachytávali politické zprávy a události ze světa. Když už jich bylo tolik, že se k Pluháčkům nevešli, postavil pan Pluháček rádio do okna a lidé se scházeli na trávník před jejich dům. Žernovník tak získal první obecní amplión.

Následkem neklidných politických událostí byla na sobotu 24. září roku 1938 vyhlášena v Československé republice všeobecná mobilizace všech vojenskou službou povinných mužů do čtyřiceti let ve lhůtě šesti hodin. Dále byla nařízena všeobecná mobilizace již dříve odvedených a k vojenské službě schopných koní. V Žernovníku tuto zprávu vyhuboval tehdejší obecní posel pan Bohuslav Dvořák, ale občané díky rádiu u Pluháčků o tom věděli již o den dříve. Z naší obce odešlo 20 mužů. Byli to František Procházka, Antonín Matal, František Pluháček, Josef Škrabal, Ludvík Velen, František Hlavička, Alois Vašíček, Antonín Tesař, František Matal, Bohuslav Dvořák, Jaroslav Odehnal, Arnošt Šmerda, Rudolf Lukášek, Josef Parfús, Josef Velen, Emil Klíč, Josef Škrabal, František Velen, Josef Dvořák, Antonín Matal. Bylo dále odvedeno 6 koní. Tím vznikla velmi složitá situace pro mnohé rolníky. Charakteristickým rysem doby byla vysoká pospolitost občanů a ochota si navzájem pomáhat. Po podstoupení sudetského území Německu bez boje dochází k částečnému uklidnění situace a k demobilizaci. Pocit trapnosti, žalu ale částečné úlevy se rozlehl po celé obci. Narukovaní muži se postupně vraceli domů, byli vráceni i koně. Rok 1938 se na Moravě vyznačoval mnohými živelnými pohromami – pozdní jarní mrazy, bouře, krupobití, dlouhotrvající deště, záplavy, kulhavka, slintavka (ani těchto pohrom na dobytku nebyl Žernovník ušetřen). Obci se podařilo dostavět hasičský dům s obecní kanceláří, prodloužit vodovodní potrubí na konec obce směrem k Černé Hoře, byla zakoupena motorová stříkačka a výzbroj pro hasičský sbor, pokračovalo se v budování kanalizace. Proběhly také obecní volby. Za nového starostu byl zvolen pan Josef Císař, náměstkem Alois Vašíček a radními se stali pan František Matal a Pan František Procházka. Koncem roku byly politické strany rozpuštěny.

V roce 1939 byla zakoupena říšská vlajka a vyvěšena na obecní kanceláři v hasičském domě. Byly vyměněny stávající orientační tabule za větší s poněmčeným nápisem „Schernovnik“. Již 15. března při obsazování československého území se v černohorské škole ubytoval první oddíl říšskoněmeckého vojska, který se i na našem katastru choval dosti rozpínavě až vandalsky. Občané tuto skutečnost přijali klidně bez jakýchkoliv demonstrativních činů. V tomto roce nebyly prováděny žádné práce na obecním majetku. Jen se začala vyměřovat autostráda na katastru obce, konkrétně Pod Horkou a na obecních pozemcích byly postaveny ubytovny a sociální zařízení pro dělníky na autostrádě. Na práci do Říše dobrovolně odešli občané František a Alois Odehnalovi a František Matal. Zásobování obyvatel od tohoto roku přecházelo na lístkový způsob a byly zavedeny také povinné dodávky masa, mléka a vajec.

V roce 1940 byla z obce odebrána kronika a až do roku 1946 byla umístěna na okresním úřadě v Boskovicích. Veškeré zápisy z let válečných tedy byly dopisovány později až v letech 1946 a 47.

Od roku 1940 se život na naší vesnici začal postupně zhoršovat vlivem mnohých německých nařízeních. Zvýšil se počet kontrol na dobytek a majetek občanů, zavedeny byly povinné noční hlídky (dva občané hlídali do půlnoci, dva po půlnoci), byly zpřísněny povinné dodávky dobytka, kovu a brambor, byly zavedeny tzv. mlecí dny, kdy všichni z obce, kteří chtěli mlít povolenou dávku obilí (13 kilogramů na osobu a měsíc) mohli jen v určený den. Bylo zavedeno povinné zatemňování, které noční hlídky kontrolovaly.

Rok 1942 začal povinnou sbírkou teplého prádla pro vojsko. Každý občan musel něco dát. K již tak pochmurné atmosféře v obci výrazně přispělo i zabavení obecního zvonku v dubnu. Květnové dny byly poznamenány jednak nadějnou zprávou o atentátu na říšského protektora Heidrycha, která se tajně šířila po obci a vyvolávala naději, že někdo bojuje proti nenáviděným Němcům. Na druhé straně se šířil strach ze správ, že pokud nebudou vypátráni atentátníci, bude celý národ vyhuben. V červnu proběhla po obci velká prohlídka, při které němečtí vojáci hledali zbraně. Prošli všemi domy. Kde nebyli doma, rozbili okno a dům prohlédali, hledali i na polích a v lesích. Naštěstí se žádné zbraně nenašly.

Nešťastnou shodou okolností a neprozřetelností černohorského řezníka Ježí byli dva rolníci, pan František Hlavička a František Pluháček, odsouzeni k trestu 9 respektive 4 měsícům nucených prací za prodej menších prasat načerno. Tyto tresty nastoupili dne 30. prosince 1942 do Budičina ve Slezsku. Po mnohých útrapách se po vypršení trestu šťastně vrátili domů.

Rok 1943 přinesl s sebou zprávy plné naděje. Tajně se šušovalo, že Německo slábne a spěje k neodvratnému konci. Z důvodu vzniku nebezpečí leteckých útoků vznikla Civilní protiletecká obrana, která měla několik složek. Založení bylo pouze formální, žádné cvičení se nakonec nekonalo. Stinnou stránkou doby bylo bohužel rozvíjející se uduvačství. Nikdo si nebyl jist, že nebude udán a na tomto základě zavřen. Např. pan Bohuslav Dvořák byl na udání místního občana úřadem práce odveden na nucenou práci do válečné výroby, kde strávil 18 měsíců. Nucenému nasazení v Německu unikl pan Karel Tesař, který se po roce práce rozhodl již zůstat doma a po dovolené se do Německa nevrátit. Toto jeho krajně nebezpečné rozhodnutí si vyžádalo nezměrnou oběť od něj samotného a od celé jeho rodiny. Nikdo z obyvatel vesnice, ba ani jeho čtyřletý syn nesměli vědět, že je doma. Tak strávil celý rok v různých úkrytech, které si společně se svým bratrem po domě připravil. Vysvobození celé rodině z nezměrného strachu a duševního utrpení přinesl až úplný odchod posledních Němců.

První nálety do našeho kraje přišly od americké armády až v roce 1944, kdy byla bombardována Kuřim a průmyslové závody v Brně Líšni. Lidé se za mohutnými bombardovacími obry doprovázenými stíhačkami dívali s mocným vzrušením, plni smíšených pocitů smutku nad množstvím nevinných obětí z řad obyvatel a na druhé straně radosti z jasného signálu blížícího se konce potupné okupace. Nálety byly doprovázeny i shozem letáků s radostnými zprávami o válečné situaci nebo německy psanými výzvami pro vojáky k neposlušnosti a složení zbraní, neboť kapitulace Německa se nezadržitelně blížila. Na podzim toho roku si začali žernovští občané ze strachu před blížící se frontou budovat kryty. Šířily se totiž zprávy o tom, že s potupující frontou od Brna bude obec vystěhovávána. Krytů bylo postaveno nakonec dvacet na různých místech, např. ve Zmole, v Magatce, ve Žlebčích, v Hranečnicku, na Babčíně, ve Žlíbku a na Příčnicku. Posléze přišel úřední zákaz budování takových krytů ze strachu před partyzány, kteří by se zde mohli ukrývat. Tak někteří lidé kopali tajně tak, aby to ani sousedé netušili. Mnohé kryty byly i důmyslně zamaskovány, měly dostatečnou výbavu pro celou rodinu. Byly to nejsmutnější chvíle za celých šest válečných let, plné úzkosti a strachu ze zítřka. Nakonec nikdo nemusel využít těchto staveb, neboť běh válečných událostí se vyvinul úplně jinak. Německá okupační vojska před blížící se frontou začala kopat systémy okopů. K tomu byli povoláni ročníky mladíků. I z naší obce odešli následující mládenci: Josef a František Škrabalovi, František Slavíček, Josef Vašíček, Zdeněk Matal a Antonín Hýsek. Někteří pracovali u Lipníka, jiní u Brna. 29. srpna 1944 byl na nucenou práci do válečné výroby v Německu odveden pan František Matal. Těsně před koncem války se pokusil společně s několika dalšími pracovníky utéci. Byl však chycen a 11. dubna 1945 Němci popraven.

Zima roku 1945 byla ve znamení neustálého bombardování průmyslových středisek Říše. Nebylo dne, kdy by nehoukaly sirény a neoznamovaly blížící se bombardéry. Představy měst převrácených v ruiny během chvíle, bezpočtu nevinných obětí z řad dělníků v průmyslových továrnách vyvolávaly pochybnosti o tom, zdali tak rozsáhlé ničení musí být. Dne 17. dubna se po celé vesnici rychle roznesla zpráva, že se blíží Němci a chytají všechny muže. Během několika chvil se všichni dospělí muži rozprchli do okolních lesů a dědina se téměř vyliidnila. Zůstali zde jen starci a děti, ženy na polích. Všichni s velkým strachem očekávali příjezd německých aut. Naštěstí se ukázalo, že to byl planý poplach vyvolaný ojedinělou událostí, kdy si vojáci rychle přijeli pro někoho z okolní vesnice, koho nutně potřebovali na práci. Tak se ve večerních hodinách muži mohli pomalu vracet do domů. Přesto ale mnozí z nich hlídkovali po celou noc.

Partyzánský odboj v naší vesnici nebyl. Občané měli bohužel jen neblahé zkušenosti se skupinkami hrubých mladíků, kteří si se zbraní v ruce vymáhali od rolníků potraviny, tabák, boty, lihoviny. Tyto bojůvky přinášely do vesnice jen nevýslovně velký strach a obavy z osudu celých rodin, pokud by se gestapo dovědělo o jejich návštěvě.

Podle nařízení německých vojáků a pod jejich dozorem byly v obci vybudovány tři barikády – na silnici mezi domy pánů Nečase a Hlavičky, v Ulici mezi staveními pánů Hniličky a Irana (ta byla dvojitá) a třetí mezi hostincem pana Zvěřiny a domem pana Slavíčka. Zátaras u Hlavičkových stavěli ruští zajatci – Vlasovci, zbylé museli vybudovat žernovští muži. Obyvatelé z naší obce byli nuceni chodit na výpomoc při stavbě velkého zátarasu na státní silnici u zeleného kříže. Další dvě barikády byly postaveny v Horce a u projektovaného mostu dálnice. Ústup Němců tomu nakonec chtěl, že sami překážky museli otevřít a již je nestačili před Rudou armádou dostatečně zabezpečit.

Na jaře tohoto roku se do vesnice nastěhovali němečtí vozatajci, kteří ustupovali před frontou. Zdrželi se zde dva týdny. Měli s sebou spoustu cukru, tabáku, kůží, látek a jiných věcí denní spotřeby, které nakradli na okupovaných územích a zde je vyměňovali za potraviny. Po nich přijeli vojáci na vozidlech. S postupujícím časem bylo zřejmé, že fronta se blíží, bylo již slyšet stále častější střelbu z okolí Brna. Vojáci tedy začali budovat kulometná hnízda u Kozelků na zahradě, u Musilů, a na Skale. Němci se připravovali na odpor. V Hliníkách pod lipami byl v palebném postavení velký německý tank, nad Horkou byly v okrajích smrčiny tři protiletadlové tanky namířené svými dlouhými hlavními směrem na Brno. S postupným osvobozením Brna docházelo k častějším náletům ruských letadel na ustupující německá vojska, která opouštěla Brno po státní silnici. A tak nebyla od náletů ochráněna ani Malá Lhota a Černá Hora, kde se nacházela spousta vojenských aut plných munice. V důsledku velkého množství dělostřeleckého střeliva na autech, které ustavičně vybuchovalo, nemohli hasiči likvidovat požáry domů a zachraňovat dobytek. Byly to velmi krušné dva dny. V samotné Černé Hoře bylo těmito nálety zničeno 22 domů a zabito asi 60 kusů dobytka. Uhynulá zvířata byla až po třech dnech zakopávána na panský pozemek na Škrku. Pro nesnesitelný zápach se muselo na této práci střídát více mužů. Tak i deset našich občanů přišlo na pomoc. Po náletu na Černou Horu bylo nejhůře, ale současně došlo k mohutnému pohybu vojsk. Němci ustupovali nejvíce z Černé Hory směrem na Tišnov. Ujížděli v bezhlavém nepořádku, obec opustili i poslední ubytovaní vojáci. Rolníci František Procházka a Antonín Matal byli nuceni se svými koňmi a vozy doprovázet ustupující vojáky. Dostali se tak do velmi nebezpečné situace, kdy byli ohroženi z jedné strany Němci a z druhé postupující ruskou armádou. Šťastnějšímu panu Matalovi se v nestřežené chvíli podařilo odbočit na lesní cestu a oklikou se vrátit domů. Pan Procházka musel doprovázet Němce až do úplné tmy, kdy zastavili v jedné vesnici aby si lidé i koně odpočali. V noci bohužel přišli jiní němečtí vojáci, kteří koně i vůz pana Procházky sebrali a ujeli s ním. Ten se pak úplně vysílený po několika dnech vrátil domů, když si už všichni mysleli, že někde zahynul.

Po odjezdu posledních Němců zůstalo v katastru obce spousta zničené vojenské techniky a bohužel i nevybuchlého střeliva. Bezpečnostní opatření při sbírání munice a její likvidaci měl na starosti pan Josef Dvořák, který s Aloisem Odehnalem některé střelivo na místě odstřelovali. Pan Dvořák také organizoval povinné hlídky stavěné z domácích mužů ve dne i v noci na všech rozcestích.

V chvatu událostí se i žernovští občané dočkali příjezdu osvobozeneckých vojsk ruské armády. Lidé mocně vzrušení nenadálou zprávou, že obcí projelo první auto s ruskými vojáky, se začali shromažďovat na návsi a podél silnice až na Trávníky a v radostném rozechvění očekávali příjezd dalších aut. S vědomím díky a obdivu lidé pohlíželi na projíždějící vojáky, kteří jeli klidně, usměvaví, v prostých uniformách bez nabubřelé okázalosti, kterou se prokázovalo německé vojsko. Množství ruských vojáků projíždělo naší obcí i v průběhu dalších dní. Někteří byli také ubytováni na Žernovníku. Probíhal také velký transport koní, čeho mohli někteří rolníci využít ke koupi nebo výměně. V důsledku tak velkého množství koní byla velká potřeba krmiva pro ně. Vojáci často dojížděli i do naší vesnice a sekli jetelinu, na kterou přišli a odváželi i suchý jetel z rohatin. Naštěstí díky počasí bylo krmení dostatek a takto vzniklé ztráty se daly nahradit. S ruskou armádou přes Žernovník postupovalo směrem na Tišnov i rumunské vojsko. I tito vojáci byli na týden ubytováni v naší vesnici, na což neměli občané dobré vzpomínky. Jednak Rumunům vůbec nerozuměli a také vojáci kradli kde se dalo, především věci denní potřeby.

Po kapitulaci Německa byly jejich jednotlivé vojenské jednotky shromažďovány, odzbrojovány a transportovány buď směrem na Tišnov nebo zpátky. Tak také několikrát tyto transporty za ozbrojeného doprovodu ruských vojáků procházely přes naši ves. Během dalších dnů a týdnů přesuny vojsk postupně ustávaly a život na obci se pomalu vracel do klidných mírových kolejí.

1.5 Poválečné období 1946-1956

V roce **1946** přálo počasí nadúrodě brambor, jádovin a peckovin. Stromy se pod tíhou ovoce lámaly. Po červencových kroupách však ovoce začalo hnit. Pan Pluháček z č.5 a p. Matal z č. 4 zapůjčili své stroje na zpracování padaných jablek i svým sousedům.

V podobném duchu zpracovávali Žernovští i podzimní úrodu peckovin. V bývalých kancelářích nad Horkou postavili pec s podlouhlou „karbovnou“, kde bylo možné uvařit velké množství povidel naráz. Lidé si toto výhodné a rychlé vaření chválili.

Sdružení dobrovolných hasičů s pomocí ostatních občanů vybuodovalo betonový parket na tancování před Hasičským domem. Kámen, písek a drť byly dovezeny ze Žlíbka. Po dokončení na Vavříneckou pouť stoupla návštěvnost i zisk ze zábavy Hasičskému sboru.

Na sklonku roku 1946 byla na Trávníkách dokončena poslední část obecní kanalizace.

V listopadu byla zřízena místní telefonní hovorna v obchodě p. Císaře č.8.

Volby do Národního shromáždění konané dne 26.května 1946 v hostinci u Zvěřinů:

Strana Lidová 55 hlasů, strana Komunistická 42 hlasů, strana Soc. dem. 39 hlasů, strana Nár.soc 22 hlasů. Podle tohoto zastoupení stran NF byly provedeny dne 5.7.1946 volby do Obecních úřadů. Předsedou byl zvolen opět p. Alois Vašíček z č.13, člen Sociální demokracie.

Roku **1947** uhodily tuhé mrazy až -25°C a velké množství sněhu. Nepříznivé počasí trvalo až do března. Silnice se musely prohazovat ručně nebo protahovat kořmi. V důsledku dlouhých a tuhých mrazů neměli už lidé čím topit. V některých domech zamrzl vodovod. Většina řepy a brambor uskladněných ve sklepech pomrzla. Lesní zvěř ve dne i v noci pobíhala po vesnici a zahradách. V důsledku nedostatku uhlí byl ve škole v Černé Hoře zredukován počet vyučovacích hodin. Po jarním tání začalo v dubnu velké sucho a horko trvajícím až do srpna. Zně začaly 8.července, obilí narostlo malé a řídké. Jetelová semínka zasetá v ozimech úplně zaschla. Voda v obecním vodovodu přestala téci a lidé museli chodit pro vodu ke stojanu u kapličky a potom se pumpovalo na Loučkách. V červnu obec zřídila obecní rozhlas nákladem 32 000 Kč. První hlášení proběhlo 11.srpna. Tím skončilo dosavadní bubnování. Tohoto roku se přestalo mlít obilí v Šlezingerově mlýně.

V únoru roku **1948** vyvrcholila politická krize. Po změnách ve vládě došlo k velkým změnám také na obecních úřadech. Byly ustaveny Akční výbory, které tyto změny na návrh KSČ provedly. Dne 29.února na první schůzi Akčního výboru byli vyloučeni někteří členové dosavadního Obecního úřadu a dosazeni noví. Mezi lidmi vznikaly časté rozbroje. 30.května proběhly volby do Národního shromáždění a to sloučením všech stran Národní fronty v jednu kandidátku. Toto nové zřízení voleb vyvolávalo neshody. Po sečtení volebních hlasů ze 162 bylo proti jednotné kandidátce pouze 14 hlasů. Těmito volbami skončilo jakési napětí v obci a atmosféra se zklidnila. Počasí však úrodě opět nepřálo. Celé jaro nepršelo. Tráva málo vzrostla, jetele v důsledku sucha v roce 1947 nevzrostly žádné. Na ovocných stromech se mohutně rozmnožili škůdci, zničili květy i listy. Řepu likvidovali různí brouci, které lidé a žáci hromadně sbírali. Řepa se musela vyset podruhé i potřetí. Tento rok se vyznačoval smutnou zvláštností - po celém katastru obce nebylo ani jedno pole kvetoucího jetele. Přede žněmi přeče jen vydatněji zapršelo a obiloviny byly sklizeny v uspokojivé míře. Avšak píce pro dobytek bylo velmi málo.

Dne 27.4.1947 bylo založeno **Zemědělské strojní družstvo**. Doporučované všemi vládními stranami s nabízenou subvencí až 50%. Zápisné činilo 10 Kč za každý započatý hektar půdy, závodní podíl na každý započatý hektar 100 Kč. Při ustavující schůzi bylo dohodnuto zakoupit mlátičící soupravu.

Financování proběhlo následovně: byla sepsána investiční půjčka na každý započatý hektar půdy 500 Kč, další částka vypůjčena u Spořitelního a záloženského spolku v Černé Hoře. Celkem 35 000 Kč.

17.11.1948 byl dodán firmou Agrostroj Prostějov lis samovaz za 20 240 Kč. Dne 21.1.1949 dodala firma Agrostroj Moravské Budějovice mlátičku za 52 968 Kč. 26. 7 1949 družstvo zakoupilo hnací řemeny za 4 956 Kč. Elektromotor zapůjčilo ČKD Blansko. Nový elektromotor byl družstvu dodán až 24.1.1950 za 11 130 Kč. Dne 2.8.1949 byl zahájen výmlat, který trval až do srpna. Všichni občané se přicházeli dívat a obdivovali bezvadné stroje, které v sousedních vesnicích neměly konkurenta. Mlátička byla postavena Nad Horkou u silnice, takže všichni kolemjdoucí rolníci ze sousedních vesnic stroje prohlíželi a obdivovali.

Dotace pro družstvo byla zamítnuta , neboť místní Zemědělské strojní družstvo odmítlo změnit svůj název na Jednotné zemědělské družstvo.

Na počátku roku 1951 byl zvolen přípravný výbor JZD. V době jeho utvoření bylo podepsáno 15 přihlášek, z nichž polovina byla úplných bezzemků a ostatní s výměrou asi 20 hektarů. JZD se nemohlo utvořit, neboť v přihlášených nebyl ani jeden výkonný zemědělec. Několikrát bylo po vesnici agitováno mezi rolníky pro vstup do JZD, avšak vždy bezvýsledně.

V prvních měsících r.1952 se proslechlo, že pokud nebude ze Zemědělského strojního družstva utvořeno Jednotné zemědělské družstvo, bude mlátička odebrána.Stalo se tak přičiněním některého žernovského občana, který úřadům oznámil,že stroj není v Žernovníku plně využit. Koncem června přišel na schůzi družstva předseda okresu Pohorský s ultimátem: buď JZD nebo mlátičku odebereme.Po čtrnácti dnech nebylo dosaženo dohody a 25.7.1952 zaměstnanec ONV mlátičku oficiálně odebral. Traktorová stanice dovezla starou menší mlátičku, novou žernovskou odvezla. Když byla mlátička vyvezena na ulici, lidé protestovali a málem došlo k zásahu SNB.Všichni odsuzovali nesprávný postup vedení okresu.Po výmlatu pak TS svoji mlátičku odvezla. 22.5.1954 se žernovská mlátička ocitla na návsi. Ovšem zdevastovaná a neschopná provozu. Oprava stála družstevníky hodně času a práce. Takto dovedli hospodařit zástupci okresu.

V roce **1950** byla zřízena autobusová linka Brňov - Blansko. Cena týdenního jízdného na trase Žernovník - ČKD Blansko byla 70 Kč. V roce 1953 byla linka rozšířena o výpomocný autobus, který později začal zajíždět i do Malé Lhoty. V r. 1950 byli tři největší rolníci s výměrou nad 15 ha jmenováni kulaky.

Roku **1951** se přestaly řezat desky na pile ve Šlezingerově mlýně.

Na podzim roku **1952** byl v naší obci zjištěn výskyt slintavky a kulhavky. Muselo být poraženo několik kusů dobytka.Nemohly se proto splnit dodávky mléka.Některé zemědělské produkty byly dodávány za tyto ceny:žito 1 q - 325 Kč, pšenice 1q - 404 Kč, ječmen 1q - 321 Kč, oves 1 q - 285 Kč, seno 1q - 140 Kč, sláma 1 q - 70 Kč, selata 1 Kg živé váhy - 60 Kč, vepřové 1 Kg živé váhy 32 Kč, hovězí 1 Kg živé váhy 9-15 Kč

V roce **1953** byl SDH přejmenován na Sbor požární ochrany. 1.června 1953 byla provedena měnová reforma.Suma do 5 000 Kč byla vyměněna v kursu 1 : 5, při částkách nad 5 000 Kč 1 : 50. Majetní lidé byli velmi znevýhodněni. Do měnové reformy se prodávali potraviny a jiné zboží na lístky, které byly zavedeny v roce 1940 , na poukazy a na volnou cenu. Současně byl vytvořen jednotný trh.Klesly tzv. volné ceny spotřebního zboží v průmyslu o 31 %, průmyslového zboží o 37 %. Ceny zboží prodávaného bez lístků se snížily o 7%.1. října bylo vyhlášeno druhé snížení cen. Jednalo se o potravinářské a průmyslové zboží. V roce 1953 na nátlak rady MNV a výboru KSČ podepsali tzv.kulaci přihlášky do JZD. ONV však nesouhlasilo s tímto počínáním a přihlášky se pak na MNV ztratily. Tentýž rok 1953 obecní lesy naší obce předány pod správu Státních lesů.

1. dubna **1954** došlo ke třetímu snížení cen, převážně potravin.

1.dubna **1955** proběhlo čtvrté snížení cen průmyslového zboží.

Od roku 1955 byl velitelem SPO zvolen p. Vašíček, pod jehož vedením došlo místní družstvo k mnoha úspěchům. 9.listopadu 1954 obdržela automobilovou stříkačku za výborné výsledky v požárním sportu.V tomto roce byl založen výbor žen při MNV.V roce 1955 bylo z naší obce zaměstnáno v průmyslu celoročně asi 70 mužů a žen.

Na počátku r.**1956** přišly třeskuté mrazy, které způsobily mnoho škod na vodovodním potrubí. V mnoha domech zamrzlo a popraskalo.Jaro a léto bylo příznivé pro ovoce, které ač nestříkané, nebylo napadeno škůdci.Úroda byla velká.Z padaných jablek nadělalo se moštu a vína.Z peckovin se vařilo povidlí a marmelády. Snad každý měl připravený kvas k pálení slivovice. Úroda obilí a brambor byla také velmi dobrá.

Z doplňkového rozpočtu byl zbudován „kinoaparát“za 7 000 Kč.

1.4. došlo k pátému snížení cenu potravin a průmyslového zboží.3.12.bylo provedeno šesté snížení cen zejména u těch druhů, které pomohly zvýšit životní úroveň.

V podzimním období vypukla v Maďarsku kontrarevoluce. Mnozí občané se těšili, že tato se přesune i do naší republiky.

Při soupisu hospodářského zvířectva bylo napočteno: 133ks hovězího skotu, 216 prasat, 16 koní a hříbat, 49 kozlů a koz, 6 ovcí a beranů,32 hus a houserů, 13 kachen a kačerů, 836 slepic a kohoutů.

1.6 Stručný přehled novodobé historie

1957 Dne 21.9.1957 bylo v hostinci u Zvěřinů založeno JZD Žernovník. Do družstva vstoupilo 41 družstevníků.

1958 JZD staví drůbežárnu a začíná se stavbou kravína.

1959 JZD kupuje první traktor a samovaz.

1960 JZD dokončilo stavbu kravína.

- 1961 Začala stavba vodojemu na Skalkách a přečerpávací stanice ve sklepě domu č. 33 – bývalé pastoušce.
První vítání nově narozených občánků do života.
JZD postavilo kancelář a mostní váhu naproti kravínu.
- 1962 Dokončen vodojem na Skalkách.
Provedeno vyasfaltování silnice Žernovník – Malá Lhota.
JZD při sklizni obilí poprvé použilo kombajn.
- 1963 JZD započalo se stavbou kovárny.
- 1964 Obec hledá nové vodní zdroje. Kope studnu na Babčíně.
- 1967 Výstavba dvou studní u Hájenky.
- 1968 Budování čerpací stanice u Hájenky.
- 1969 Pokládání potrubí vodovodu od čerpací stanice Hájenka do vodojemu Skalky.
- 1970 Zprovoznění nového vodovodu od Hájenky.
- 1971 Rozšiřování kanalizace v obci.
- 1972 Odkoupení domu č.2 pro potřeby MNV.
Asanace obecního domu č. 33 – pastoušky.
- 1973 Výstavba prodejny smíšeného zboží.
Asfaltování obecních cest.
- 1975 Budování chodníků na Trávníkách, na Návsi a nad Horkou.
Vyhroubení třetí studny u Hájenky.
- 1976 Budování chodníků v Ulici.
1.8.1976 došlo ke sloučení MNV Žernovník a MNV Černá Hora.
- 1977 Žernovští dorostenci obsadili druhé místo v národním kole soutěže požárních družstev v Plzni.
Výstavba chodníku vedle Stejskalovy zahrady.
Obecní vodovod předán Okresní vodohospodářské správě.
- 1978 Začátek výstavby víceúčelové budovy OV.
- 1981 Dokončovací práce na výstavbě budovy OV.
- 1982 Zprovoznění víceúčelové budovy OV.
Demolice starého domu č. 2.
Položení nového povrchu z litého asfaltu na tanečním parketu na výletišti.
Vyasfaltování chodníků a prostor výletišť.
- 1983 Úprava prostranství před víceúčelovou budovou – asfaltování parkoviště.
Hasiči staví na výletišti opěrné zdi.
- 1984 Prodloužení kanalizace ve Žlíbku.
Hasiči přistavují klubovnu a sociální zařízení u Hasičského domu.
- 1987 Začátek budování autobusové čekárny.
Zasazení Lípy míru Gorbačov – Reagan před víceúčelovou budovou.
Oslavy 50 let od založení hasičského sboru.
- 1988 Dokončení autobusové čekárny
Oprava bazénu u Pluháčkových
- 1990 Obnovena plná samostatnost obce.
Oprava kaple. Nová fasáda, oplechování střechy měděným plechem, instalace el. zvonění.
- 1991 Nové vyasfaltování silnice Brťov – Černá Hora obalovanou drtí.
Oprava chodníků kolem této silnice. Asfaltování obecních cest.
V národním kole v požárním sportu v Praze vybojovali žernovští hasiči třetí místo.
Hasičům bylo přiděleno hasičské auto Avia.
Po 45 letech obnovena tradice mší svatých u kaple na Návsi.
- 1992 Navrácení lesů do majetku obce.
Oprava vodovodu a cesty v Úvoze.
Oprava vodárny na Loučkách.
- 1993 Opětovné převzetí vodovodů do majetku obce.
Asfaltování obecních cest ke kravínu a k domům č.4 a 7 obalovanou drtí.
- 1994 Zahájena výstavba čističky odpadních vod ve Žlíbku a ve Zmole.

- Odhalení křížku padlým vojínům ve světové válce místo křížku odstraněného při výstavbě prodejny.
- 1995 Výstavba ČOV ve Žlíbku a ve Zmoli.
Oprava přístřešku pro muzikanty na vyletišti.
Obec Žernovnik navštívil bývalý předseda české vlády Petr Pithart.
- 1996 Rekonstrukce el. rozvodů nízkého napětí, nová trafostanice u kravína.
Rekonstrukce el. osvětlení obce.
Oprava hasičského domu, oprava střechy a fasády.
- 1997 Prodloužení hřiště u hasičského domu, zhotovení schodů od vyletiště, vybudování přístřešku na antuku a vodovodní přípojky.
- 1998 Zahájení výstavby plynovodu vysokotlakou trasou od Černé Hory.
Budování středotlakých rozvodů po obci.
- 1999 Dokončení výstavby plynovodu s kolaudací 31.8.1999.
Vpuštění plynu do potrubí dne 6.9.1999.
Slavnostního zahájení provozu plynovodu se zúčastnil i přednosta OkÚ Jiří Crha.
- 2000 Oprava obecních cest obalovanou drtí v úsecích Úvozek, Trávníky a bazén.
- 2001 Oprava kaple a památných křížů v obci.

2. Obecní pozemky a lesy

Všechny obecní pozemky byly obci připsané teprve při zakládání nových pozemkových knih v roce 1884. Kdo je vlastnil dříve, není známo.

Půda byla pronajímána domkařům, vždy na šest roků. Lesy měli v užívání rolníci. Domkaři mohli chodit do lesa pouze na suché větve a zbylé suché stromy. Tyto stanovené podmínky se ale zdejšími domkaři nelíbily. Podali si stížnost na zemský výbor a žádali, aby jim bylo právo na užívání lesů přirknuto. Stížností se zabýval roku 1897 zemský sekretář Dr. Roháček. Po posouzení situace rozhodl, že právo užívání lesů bude přirknuto rolníkům, domkaři pak mohli chodit do lesa pouze na suché větve a malé suché stromy. Tak to bylo až do roku 1919, kdy bylo rolníkům právo zákonem odebráno. Náhradou jim byla v letech 1919 – 1925 přirknuta polovina čistého zisku z těchto lesů. Od tohoto data se prodává všechno dříví ve veřejné dražbě a utržený obnos se odvádí do obecní pokladny. V roce 1939 nařídil okresní úřad těžbu dřeva zvýšit. Prodáváno se nejen místním občanům, ale i ostatním zájemcům z okolí, převážně za hotové. V roce 1953 byly lesy předány do státní správy.

V roce 1939 obec prodala pozemky Na Trávníkách, ležící za staveními po levé straně silnice vedoucí k Brťovu. Noví majitelé si na nich zřídili zahrádky.

V roce 1951 – 1952 byly zřízeny ovocné sady v oblastech Bařiny a Trávníky. Občané zde vysázeli více než 400 jabloní.

V dalších letech byly průběžně prodávány obecní pozemky občanům na stavby rodinných domů.

Roku 1993 byly lesní pozemky předány obci, která s nimi hospodaří. Vytěžené dřevo obec prodává externím odběratelům, v případě zájmu i občanům. Vytěžené holiny jsou nejpozději v následujícím roce zalesňovány. Odborný dozor nad hospodařením v obecních lesích vykonává od roku 2000 Ing. Galusek. V roce 2001 byl také zpracován lesní hospodářský plán na období 2001-2010.

Také pole a louky byly po roce 1990 vráceny obci. Velká část je pronajata Agrodružstvu Brťov, některá pole mají v nájmu občané.

3. Zásobování vodou

Žernovnik se pyšní obecním vodovodem od roku 1914. Již dlouho před jeho výstavbou pociťovali občané nedostatek vody jak pitné, tak i užitkové.

Pitná voda byla zajišťována z několika studní, ty však byly jen mělké, protože při hloubení studní se vždy narazilo na tvrdou skálu. V letech, kdy byl dostatek vláhy, byl ve studních dostatek zdravé vody, která i přes vrch přetékala. Byla to ale jen voda povrchová, která do studní stékala z okolních výšin – ze Skalek a z Horky. Až do roku 1900 nebyla žádná ze studní vybavena pumpou, voda se nabírala putnami a vyťahovala provazy nebo háky. Když bylo vody málo, lezli lidé v noci nebo brzy ráno do studní a plecháčem nabírali vodu do puten.

Odpadní voda z těchto studní a voda dešťová byla zachycována a pouštěna do rybníků. Tato voda byla využívána jako užitková k napájení dobytka, na mytí apod. Voda v rybnících byla často velice špatná, mnohokrát samá lužice.

V případě většího a déle trvajícího sucha vyschla voda jak ve studních, tak i v rybnících, takže někdy nebyla v obci vůbec žádná voda a všechna se musela vozit a nosit. Rolníci měli k tomuto účelu připraveny bečky, ve kterých vozili vodu každý den z potoka Býkovky, ze Žlebů a byla-li voda v potoce kalná jezdili až do panského lesa „na holehlách“ na takzvanou kolovrátkovou louku. Zvláště obtížná byla tato přeprava vody v zimě, když bylo v

horce kluzko a voda v bečkách zamrzala. Domkáři, kteří neměli svůj potah, nosili z okolních zmol vodu v putnách na ramennou ze Žlebů, ze Žlábka a ze Zmoly, kde bylo i za největšího sucha vody dost.

Aby se alespoň částečně předešlo nedostatku vody, hloubily se na různých místech studny, častokrát bez úspěchu. Nejvydatnější byla studna v zahradě p. Josefa Matala č. 9, byla však mělká a tak chatrná že se v roce 1893 při povodni zcela zasypala. Byla proto téhož roku znovu vykopána, prohloubena a značně rozšířena. Tato oprava stála 66 zlatých. V roce 1899 ovšem Matalův statek vyhořel a když byl znovu vystavěn začala do této studny zatékat močůvka a tím obec přišla o nevyznamenější zdroj pitné vody. V roce 1899 byla na Bařinách na obecním pastvisku zřízena křídlicí zakrytá kašna s dřevěnou pumpou. Celá stavba stála 84 zlatých. V roce 1905 byla původní studýnka u Hlavičkových rozšířena na 4 m hlubokou a 4m širokou kašnu do níž byla osazena dřevěná pumpa. Tato oprava stála 923 korun.

Všechna opatření měla nízký efekt – jakmile přišlo trochu sucho, voda ve studních a rybnících se vybrala a voda se musela pořád vozit a nosit. Proto obec usilovně hledala způsob, jak vodu zajistit. Vydatný zdroj vody byl na Lopatech na tzv. kolovrátkové louce v panském lese, ale zdálo se, že je mnohem níže položený než obec. Tak by se voda samospádem do obce nedostala a čerpání vody by vše neúnosně prodražilo. Podobná situace byla ve Žlebích a pod Borníkami. Další možností, o které se obec dozvěděla od brťovských sousedů, bylo využití studánek v Lukách pod Brťovem. Podle usnesení obecního zastupitelstva tam byla dvě zřídla vyčištěna a osazena cementovými rourami a dle zkoušky se zdálo, že mohou dávat dostatek vody, což potvrdilo pozdější měření Zemského stavebního úřadu. Panovaly však obavy, zda voda do obce doteče samospádem. Proto byl osloven Antonín Kunz v Hranicích, který roku 1909 vyslal do obce inženýra Josefa Rosenberga, zaměstnance této světově známé vodařské firmy. Byla vyměřena trasa potrubí a zjistilo se, že voda od jímek k rezervoáru bude mít spád jeden metr, od rezervoáru do obce 18 metrů.

9.12.1909 již byly ve schůzi obecního zastupitelstva schváleny plány a rozpočet pro stavbu vodovodu. V lednu 1910 byly podány žádosti na udělení subvence na zemský výbor, na ministerstvo zemědělství a na ministerstvo vnitra. Zemská subvence byla přidělena roku 1910 ve výši 20% stavebního nákladu až do výše 6000 korun, ministerstvo zemědělství přidělilo v roce 1912 subvenci 10% skutečného nákladu až do výše 3000 korun, ministerstvo vnitra přidělilo roku 1912 subvenci 10% skutečného nákladu až do výše 3000 korun.

V roce 1913 bylo vyhlášeno zadání stavby, ze 12-ti zájemců byla vybrána firma Rosenberg, Kindl a Hradecký. Stavba měla být prováděna tak, že do výkopu bude ihned pokládáno a zasypáno potrubí. Vzhledem k nedostatku montérů však byly výkopy již skoro hotové bez položeného potrubí. Při jedné velké bouři, takřka průtrží, byly výkopy zaplaveny a sesypaly se, takže se muselo kopat znovu. Stavba však byla ještě téhož roku dokončena v celkovém nákladu 29 762 korun. Voda do vodojemu byla puštěna 1.11.1913, kolaudace byla 21.4.1914.

V roce 1921 bylo tak velké sucho, že voda přestala dostačovat potřebám obce, proto byla vyhloubena třetí jímka a propojena s hlavní sběrnou. Dle nařízení Zemského výboru však byla voda z této jímky přerušena zazděním potrubí.

V roce 1928 přišlo opět celoroční sucho takže musela být znovu otevřena třetí záložní jímka, ale ani to nestačilo. Aby lidé měli vodu, točili ji jen v noci v dolní části obce, na horním konci voda vůbec nevystoupila. Tato bída o vodu trvala i v zimě. Obecní zastupitelstvo podalo žádost Zemskému úřadu na rozšíření vodovodu o další jímku. Tato žádost byla kladně vyřízena a v září 1929 byla stavba zadána Janu Štěrbačkovi z Dolní Lhoty za 26 000 Kč. Byla zachycena dvě zřídla, z nichž jedno dávalo 20 litrů vody za minutu a teklo tak silně tři týdny. Po uzavření rour a zaházení příkopu voda hodně zeslábla. Čím se tak stalo, není posud vysvětleno. Vlivem mnoha mimořádných prací stála tato stavba 47 707 Kč.

V důsledku přetrvávajícího nedostatku vody ve vodovodu se dne 1.9.1932 Obecní zastupitelstvo usneslo, aby se na Lukách pod dřívějšími jímkami zřídil zářez. Voda, která zemí uniká aby byla zachycena a do jímek přivedena. Práce byla zahájena počátkem září, trvala do konce listopadu. Pod dřívější sběrnou se prokopala příkopa dlouhá 40 m, široká 1,5 m, hluboká až 9 m. Na dně příkopu vytékala voda z více míst s vydatností až 20 l za min. Uprostřed příkopu byla zřízena nová jímka o vel. 1 m², do níž se sváděla dírkovanými kameninovými rourami voda. Aby se neztrácela, byla vybudována na spodní straně příkopu přes celou délku betonová přepážka, nad níž byl napěchován jíl. Voda v této nové jímkce stoupala až nahoru. Začala vytékat i ve staré jímkce na Mácově louce. V jímkce na levé straně se voda úplně ztratila a jímka byla zrušena. Dohled nad stavbou měl Ing. Nikl z Brna. Bylo mu vyplaceno 8.998 Kč. Náklady celé stavby byly 43.000 Kč.

V roce 1962 byl na popud MNV byl proveden zkušební vrt v Boří na louce p.Fr. Procházky. Byl však nedostatečný. Po hledání nového zdroje pro posílení vodovodu bylo vytipováno místo na brťovských lukách, blízko žernovského lesa Na břehách. Vrt započal v prosinci. Dále byl dokončen vodojem na Skalkách, užívat se začal v červenci. V roce 1963 byl vrt na Loučkách pro posílení existujícího vodovodu dokončen. Bylo zakoupeno čerpadlo Nautila, občané provedli výkop přípojky ke starému potrubí.

Další hledání dostatečného zdroje vody pokračovalo v roce 1964. Od tohoto období měl na veškerých pracích velké zásluhy p. Vlach. Podle zápisů v kronice bylo hledáno ve Žlebě za pomoci proutkaře pana Nečase z Vavřince, který tvrdil že na soutoku dvou potůčků od Hájeny do Žlebů se v hloubce 8 – 6 m nachází velké množství vody. Tuto domněnku potvrdil i profesor Neugebauer z Geologického průzkumu Brno. Byla podána žádost na ONV Blansko o povolení výkopu studny. Vzhledem k špatnému přístupu mechanizačních prostředků byly výkopové práce prováděny ručně místními občany zdarma. Výkop započal v prosinci 1964 a již ve čtyřech metrech

byla nalezena první voda. Další práce byly rozvrženy na čtyři roky. V roce 1965 byla studna vykopána do hloubky 8 m. Voda byla při kopání odčerpávána ručním čerpadlem, což byla nejtěžší práce. Skladba půdy do 8 m byly samé zvětřalé dosti tvrdé menší kameny. Toto přineslo velké zklamání pro obec neboť, složení půdy nedávalo záruku dostatečného pramene. Po několikerém jednání s odborníky Vodohospodářské zprávy bylo usneseno dále v práci nepokračovat. Voda ve studni byla, ale slabého pramene. Opět se hledal vydatný zdroj. Bylo vzpomenu na dvě studánky nacházející se o 300 m výš od studny směrem k Hájence. Tyto studánky byly vyčištěny do hloubky 1,5 m. Zjistilo se že zde vyvěrá krásná čistá voda a obě studánky, vzdálené od sebe 15 m, byly již dříve lidskou rukou upraveny, roubeny kamením. Další hloubení zpomaloval velký přítok vody. Proto byla z nedalekého elektrického vedení postavena elektrická přípojka.

Další práce na hloubení studní pokračovaly až v roce 1967, kdy bylo na obecní schůzi naplánováno dohotovení studní, přičemž každé číslo popisné má odpracovat 25 hodin. K pracem byly využity volné soboty a neděle. Horní studna byla brzy vyhloubena do čtyř metrů. Ve spodní studni se musel několikrát střílet tvrdý kámen, až byla vyhloubena do pěti metrů. Do obou studní byly spuštěny betonové skruže obsypané štěrkem. Obě studny byly propojeny litinovým porubím a utěsněny slínem nabíraným bagrem pod Horkou u Šlesingrových. Na tyto práce byla od ONV Blansko obdržena dotace 30 000 Kč, vyčerpáno 25 000 Kč. Nejvíce hodin – 300 odpracoval pan Josef Vlach.

V roce 1968 bylo započato s přeložením potoka a výstavbou čerpací stanice. Opět bylo každým číslem odpracováno 25 hodin zdarma. Hrubá stavba čerpací stanice byla dokončena v roce 1969. Pak začalo budování přívodního potrubí. Od čerpací stanice přes les bylo vyměřeno 49 dílů po 3,5 m, které byly losy rozděleny mezi jednotlivé občany. Tato trasa byla během dvou dnů občany vykopána i když na některých úsecích musel vypomoci střelmistr. Přes pole od lesa až k vodojemu byly výkopy a zához provedeny mechanizačními prostředky během čtyř dnů. Vodohospodářská správa Boskovice provedla pokládku potrubí průměru 80 mm – přes les ocelové roury, dále novodur. Hodnota celého díla činila 576 000 Kč. V roce 1970 byla dokončena stavba čerpací stanice, provedena elektrická instalace a položen kabel pro zapínání čerpadel k domu pana Vlacha. Občané provedli výkopy vodovodu po obci na Trávníkách a v ulici. Voda z tohoto nového vodovodu začala být odebírána v listopadu 1970.

Roku 1971 a 1972 byla po obci položena nová kanalizace, svedená do Žlíbka a do Zmole (první kanalizace byla budována od roku 1935). Následkem ražení štoly březovského vodovodu se přítok ze studní snížil asi o polovinu. V roce 1975 proto firma Pozemní inženýrské stavby, která březovský vodovod realizovala, vyhloubila studnu 12 m hlubokou v prameništi u Hájenky. V této studni bylo 7 m vody.

V roce 1977 byl obecní vodovod předán vodohospodářské správě v Boskovicích. Zpět do svého majetku obec převzala vodovod v roce 1993. Byly na něm provedeny drobné opravy, časté poruchy jsou na novodurové části potrubí kolem silnice v Hranečnicku. Dále byly vyměněny čerpadla v čerpací stanici na Hájence. V letech 1995 a 1996 byly postaveny kořenové čističky ve Žlíbku a ve Zmole. V současné době se o vodovod stará pan František Škrabal mladší. Vodné činí 10 Kč, stočné 4 Kč za jedem m³, což je výrazně méně než průměrná cena.

4. Silniční síť v naší obci.

Nejstarší okresní silnice vedla od Černé Hory přes naši obec do Brťova. Byla postavena ještě před rokem 1848. Lemovaly ji mohutné topoly. V roce 1909 byly vykáceny a místo nich byly vysázeny třešně. V roce 1893 začala stavba silnice, která odbočuje uprostřed naší obce směrem do Lubě a pokračovala do Tišnova. Obec na tuto stavbu dodávala poměrnou část šterku.

Další okresní silnice, která vedla ze Žernovníka přes Malou Lhotu až na „říšskou“ silnici, se stavěla v letech 1902-1903. Práce to byla velmi těžká, protože terén byl v těchto místech velmi členitý. Na stavbě pracovali žernovští občané, pokud ovšem již měli splněny všechny zemědělské povinnosti. Práce byla placená. Muži dostávali mzdu 1,40 korun denně, ženy 1 korunu denně. Rolníci dostali za zapůjčení koně 7 korun na den.

V lednu roku 1939 započali němečtí inženýři vyměřovat pod Horkou stavbu další silnice – autostrády. Byla to část velkého projektu Vídeň – Brno – Vroclav (Vratislav). Stavbu měla zajišťovat firma „Hrabě Lozovský“, která zaměstnávala asi 120 dělníků. Materiál, tedy těžbu, lámání a zpracování kamene zajišťovala německá firma „Polenský a Zelner.“ Dělníci byli ubytováni ve čtyřech dřevěných objektech, tzv. lágrech, které stály u „Mlýnské cesty.“ Trasa nové autostrády měla vést od Horky směrem k Hranečnicku a dále pak přes údolí v katastru obce Lubě. V místě, které známe jako Krkatá baba, měl stát mohutný most. Vzhledem k událostem dalších let však autostráda nebyla nikdy dokončena.

V roce 1962 byla vyasfaltována a vyspravena silnice Žernovník – Lažany. Při tom byla převálcována silnice podél hostince. Obecní cesty byly vyasfaltovány v roce 1973 nákladem 160 000 Kč. Chodníky kolem silnic byly budovány v letech 1975 a 1976. Před svými domy pokládali chodníky občané sami a většinou je dodnes i udržují.

V roce 1991 byla silnice Černá Hora – Žernovník – Brťov vyspravena a vyasfaltována obalovanou asfaltovou drtí. Stejnou technologií byl upraven povrch obecních cest od kapličky k JZD, od Procházkových k Hanzlům a před hospodou. Po dokončení plynofikace byla v roce 2000 položena obalovaná asfaltová drť na obecní cesty v Úvozku, na Trávníkách a kolem nádrže před pohostinstvím.

5. Významné památky (křížový kámen, křížky, kaple)

V přírodě, nejčastěji poblíž polních a lesních tratí, ale také na návších obcí a ve zdech budov, nacházíme občas nenápadné objekty, které obecně nazýváme křížovými památníky. Jsou zhotoveny z jednoho kusu kamene, obvykle opracované do tvaru kříže. Kromě kříže se na kamenech objevují i další znaky, jejichž význam bývá více či méně srozumitelný. Na některých je letopočet, případně celý text. V Žernovníku se nachází křížový kámen z růžového pískovce. V současnosti je umístěn na návsi vedle kapličky. Jeho předchozím stanovištěm byla zídka v blízkosti pohostinství, ale původní místo bylo asi o 50m dál. Na přední straně kamene se nachází latinský kříž. V pravém dolním poli je znázorněn šíp směřující hrotem vzhůru. V levém poli je meč s rukojetí zakončenou koulí a špička meče směřuje dolů. Kámen nese i letopočet. Některé historické zdroje uvádí, že se jedná o rok 1419. Kámen prý označuje rok a místo smrti husitského vojevůdce. Jiné prameny tvrdí, že se jedná o letopočet 1719, kdy zde byl podle pověsti zabit švédský důstojník. Je také možné, že se jedná o rok 1579, protože i v okolních obcích jsou z této doby podobné kameny.

K historickým památkám patří také kříže. První takový kříž, původně dřevěný, stával na kraji obce u silnice směrem od Černé Hory. Nic bližšího však o něm není známo. Na jeho místě nechala v roce 1892 paní Františka Beranová vystavět kříž nový, kamenný. Kamenný kříž stojí také od roku 1859 vedle dnešního vyletiště. Oba byly v roce 1900 renovovány. Jejich další renovace proběhla v letošním roce (2001), opravu provedl p. Kilián. Další, původně dřevěný kříž, stál naproti domu č.22. V roce 1919 byl nahrazen kamenným. Zhotovil ho zdejší kamenický mistr Josef Dvořák a byl věnován vojákům padlým v 1. světové válce. V roce 1973 byl při výstavbě prodejny přemístěn mimo zastavěnou plochu. Poslední kříž je umístěn vedle kaple na návsi. Zhotovil ho v roce 1874 pan Procházka. Také tento kříž byl p. Kiliánem v letošním roce renovován.

Kaple je největší historickou ozdobou naší obce. Její stavba započala pravděpodobně kolem roku 1910. Vysvěcena byla 25. 5. 1930 P. Polanským. Takto sloužila až do roku 1926, kdy pukl zvon a musel být nahrazen novým. Nový zvon byl zakoupen u firmy A. Hüller vdova a syn za 1456,34 korun, vážil 45 kg. Byl na něm vyhotoven nápis „Bůh zehnej a chraň naši obec. 1926.“ Ale ani tento zvon nesloužil dlouho. V roce 1940 byl odvezen do Brna a pravděpodobně použit k vojenským účelům. Ale obyvatelům Žernovníku chyběl jeho hlas, na který byli odjakživa zvyklí. Proto byl za krátkou dobu zakoupen zvonek nový, který slouží dodnes.

V roce 1990 byla střecha kaple oplechována měděným plechem a bylo instalováno elektrické zvonění. Dosud poslední oprava kaple proběhla v letošním roce (2001). Celá fasáda byla otlučena a nahrazena novou. Byly zřízeny rýny a dešťová voda byla svedena do kanalizace. Opravu provedla zednická firma p. Svobody z Rozce.

6. Historie a současnost hasičů

Historie hasičů souvisí s historií obce. První zmínka o Žernovníku jest nám známa od roku 1351, kdy náležel Vladykům z Jenče. V dalších letech několikrát změnil majitele či majitelku, neboť byli i tací pánové, co darovali naši tehdy malou osadu své ženě. Od roku 1549 patřil pánům z Černé Hory, jimž patřilo též panství Boskovice. Od této doby nebylo objeveno o naší obci až do 17. století žádných zpráv. Ne že by se zde nic nedělo, ale život v této malé osadě neměl žádný zásadní vliv na celosvětové dějiny, neboť zde zatím nepůsobila žádná hasičská organizace. Počátkem 17. století měl Žernovník 9 domů, takže ani nebylo možné sestavit kvalitní zásahovou jednotku. Roku 1864 tu bylo již 32 domů s 204 obyvateli, ale zatím stále žádný hasič. Začátek 20. století zde oslavilo již 224 místních obyvatel v 37 staveních a 20 roků nato, to znamená r. 1920, zde ve 40 domech přebývalo již 283 žernovských občanů. A to v těchto letech nebyly žádné přídavky na děti.

První zmínka z historie požárů se datuje rokem 1870, kdy vyhořelo stavení číslo 20 majitele pana Vítoula. Další požár na přelomu 19. a 20. století pokazil oslavy Nového roku panu Matalovi, kterému shořelo celé stavení číslo 9. Stavba byla pokryta tehdejší špičkovou krytinou značky "došek", a tak se oheň rychle rozšířil a zničil celý dům i se zařízením. Při tomto požáru byla poprvé použita obecní ruční stříkačka a voda k hašení se vozila až z potoka Býkovka vzdáleného asi 2 km. V roce 1909 vyhořela stodola paní Stejskalové číslo popisné 14. Další červený kohout spořádal v roce 1930 celé stavení pana Hugo Vlacha číslo 30. Byl velmi důkladný, a tak z domu nezůstalo téměř nic. Také při tomto požáru byl proveden zásah ruční stříkačkou, ovšem jeho účinnost nebyla moc velká. Další zásahy touto, pro naši obec jedinou dostupnou technikou byly provedeny v Bořitově a v Černé Hoře na zámku. Tyto zásahy byly prováděny občany obce, a protože tito nebyli nijak vycvičeni a účinnost zásahu nebyla nijak velká, bylo jen otázkou času, kdy v obci Žernovník vznikne organizace, která pomůže chránit majetek a životy obyvatel. Ovšem prošlo ještě mnoho roků, než se někdo začal touto myšlenkou vážně zabývat.

A tak až v roce 1937 bylo na podnět některých místních občanů jednáno o založení sboru dobrovolných hasičů v obci Žernovník. Po vzájemné dohodě bylo rozhodnuto tento sbor založit. A tady se začala psát historie, která nás dovedla k dnešnímu dni. SDH v obci Žernovník byl založen 29. března 1937 za účasti mnoha místních občanů a čelných funkcionářů hasičského sboru černošského. Dobrovolný hasičský sbor při svém založení sdružoval 24 členů činných a 11 přispívajících. Jako vůbec první starosta byl zvolen František Hlavička a velitelem Antonín Tesař. Výbor této dobrovolné organizace měl při svém založení 8 členů, dále tedy místostarosta Jan Kozelek, jednatel Josef Škrabal, pokladník František Matal, I. podnáčelník František Pluháček, II. podnáčelník Alois Vašíček a samaritán Josef Vlach. Výcvik nově založeného sboru byl prováděn za pomoci sboru DH v Černé Hoře, kde byl velitelem Antonín Zvěřina. Černošský sbor pomáhal jak radou tak i skutkem. Zapůjčil žernovským hasičům ruční stříkačku s výstrojí, která byla uskladněna v čísle 8, což byl dům Josefa Velena. V době svého založení náležel DHS v Žernovníku do 50. župy s župním velitelem Josefem Růžičkou z Olomučan. Okrsek tvořily

obce Černá Hora, Bořitov, Brřov- Jeneč, Malá Lhota a Žernovník s okrskovým velitelem Jiřím Hřebíčkem a později Jiřím Poděbradským z Černé Hory.

Založení hasičského sboru v těžké předválečné době znamenalo v tehdejších letech stmelení všech vrstev obyvatelstva v obci. Potom však přišla válečná léta, okupace, která omezila nebo úplně přerušila činnost společenských a politických organizací. Ale i přesto i v této těžké době hasiči jako jediná povolená organizace hraním divadel, výlety a jinou kulturní činností uchovávali národní uvědomění. Ještě v roce svého založení, začátkem listopadu, započal sbor se stavbou hasičského domu na obecním pozemku v Hliníkách. Slavnost položení základního kamene byla uspořádána 14. listopadu 1937 a byla hojně navštívena jak občany místními tak přespolními. Projekt vypracoval architekt Macháček z Černé Hory a celkový rozpočet činil 36 000 Kč. Při této stavbě se pracovalo bez kapitálu a všichni členové sboru pracovali zdarma.

11. července roku 1937 uspořádal žernovský sbor okrskové cvičení a k tomuto účelu opravil rybník u stavení Josefa Veleny. Dnes v těchto místech stojí zahrádka současného starosty sboru. Pořádáním těchto slavností, výletů, zábav a divadel včetně sbírek si sbor opatřoval potřebný kapitál na stavbu hasičského domu. Výlety, které se konaly v oblasti lesa Boří, byly zahajovány průvodem z obce. Ještě v témž roce byla na této budově provedena vazba. Stavba Hasičky byla dokončena v roce 1938 a 3. července při slavnostním otevření byla dána do užívání. Při této slavnosti byla sloužena mše svatá u kapličky a proběhla soutěž motorových stříkaček okolních hasičských sborů. V této době již DHS Žernovník vlastnil motorovou stříkačku, která byla dodána dne 26. června 1938 firmou Stratílek Vysoké Mýto o výkonu 36 koňských sil za částku 33 000 Kč. Tímto se tehdejší hasičský sbor Žernovník zařadil na tehdejší dobu mezi nejlépe vybavené hasičské sbory v širokém okolí. Místnost vedle hasičské zbrojnice byla používána jako obecní kancelář. Koncem roku 1938 byly rozpuštěny všechny politické strany. Po tomto aktu se strana Sociální demokracie rozhodla věnovat nastřádanou pokladní hotovost na zakoupení některých věcí do místnosti hasičského domu. Byly to obrazy Oldřich a Božena a Dívčí válka, dále pak kříž a hodiny, vše v ceně 380 Kč. Tyto předměty se v obci dochovaly až do dnešních dnů s výjimkou hodin, neboť přestárlá kukačka ztratila hlas. Tato strana vlastnila i knihovnu o 52 svazcích, kterou též darovala místnímu hasičskému sboru. V roce 1939, kdy měl DHS Žernovník celkem 35 členů, kteří se stále dělili na činné a přispívající, zakoupil za částku 4 600 Kč nový předvozek k motorové stříkačce. Tento, v dnešní době by se řeklo kočár, byl tažen koňmi a sloužil k přepravě záahové jednotky na místo požáru a někdy i zpět. Pohonná jednotka nebyl žádný problém, neboť v té době bylo v obci 20 koní. Tento kočár je i dnes plně funkční. Ovšem pouze kočár, nikoli pohonná jednotka. Při dnešních cenách benzínu zřejmě není daleko doba, kdy koně opět budou mít své přednosti. Tato moderní technika, včetně stříkačky Stratílek, je v dnešní době uložena v hasičce.

Během let válečných, jak již bylo řečeno, byla celková činnost utlumena a naplno propukla až po válce. V této poválečné době, v roce 1946 je dobrovolný hasičský sbor organizátorem mnoha akcí. V tomto roce byl vystavěn taneční parket na prostranství před hasičským domem. Po mnoha úvahách a domluvách o dřevěném parketu, bylo na návrh pana Vlacha rozhodnuto postavit parket betonový. Veškeré práce byly vykonány zdarma a přímé náklady činily 3 800 Kč. Na celou plochu o rozloze 10 krát 12 metrů bylo spotřebováno 50 q cementu, 37 q drti a tato plocha byla vybroušena kameníkem Josefem Dvořákem malou elektrickou bruskou. Práce byly vykonány velmi kvalitně, neboť parket vydržel téměř 40. let. Při následující Vavřinecké pouti se na tomto parketu poprvé tancovalo a zisk z této zábavy pokryl veškeré náklady. Tato plocha, která neměla široko daleko obdoby, zajišťovala při kulturních akcích bohatou návštěvnost a hasičskému sboru větší příjem do pokladny. Dva roky po válce bylo toto prostranství před hasičkou oploceno novým drátěným plotem.

V roce 1953 byl vyhlášen nový zákon o požární ochraně, čímž starost o vybavování požárních sborů převzal na sebe stát. Od tohoto roku jsou v rámci okresu Blansko pořádány soutěže požárních družstev, kterých se členové sboru v Žernovníku pravidelně zúčastňovali a dosahovali na nich velmi dobrých výsledků. V tomto roce byl SDH přejmenován na Svaz požární ochrany. Po odstoupení předsedy Františka Hlavíčky byl funkcemi starosty i velitele pověřen Antonín Tesař, který v roce 1955 našel k sobě spolupracovníka na velitelský post, kterým se stal mladý a pro myšlenku hasičství zapálený Josef Vašíček, jemuž v té době bylo 27 let. Jak šťastná to byla volba se ukázalo v následujících letech. Družstvo mužů, i když věkem velmi mladé, pod jeho vedením často cvičilo a přihlásilo se do okresní soutěže. Již ve druhém ročníku nedali nikomu šanci a v okresním kole v Blansku se umístili na 1. místě čímž postoupili do kola krajského. Toto se konalo v témž roce v Líšni a žernovští požárníci dokázali vybojovat 4. místo. Za tyto skvělé výsledky jim byla přislíbena automobilová stříkačka, která byla do naší obce dodána 9. října 1955. Tohoto, v té době významného výsledku, dosáhlo družstvo, které cvičilo ve složení: Josef Vašíček, František Škrabal, Arnošt Matal, Jaromír Altman, Bohuslav Dvořák, František Hlavíčka, Ludvík Hnilička, Josef Škrabal a Jindřich Rejthar.

Sbor PO naší obce byl vybaven novou výstrojí a výzbrojí a tak se pod vedením Josefa Vašíčka, který byl v roce 1955 zvolen do okresního výboru Svazu PO, stal nejpopulárnějším sborem z celého blanenského okresu. Vyšla hvězda na nebi hasičském, která neměla hned tak pohasnout. V následujících letech se Sbor PO pod vedením Josefa Vašíčka a Františka Škrabala coby starosty, zúčastňoval okresních soutěží, kde dosahoval velmi dobrých výsledků. V roce 1960 byl utvořen okrsek Žernovník a jeho velitelem se stal Josef Vašíček. Do tohoto okrsku patřily obce: Lubě, Hluboké Dvory, Unín, Rohozec, Bukovice, Zhoř, Brřov-Jeneč, Dlouhá Lhota, Býkovice a Žernovník. V tomto složení setrval okrsek až do roku 1975, kdy byl nahrazen okrskem Černá Hora s velitelem Josefem Škrabalem. U příležitosti oslav 25. výročí založení místního sboru požární ochrany byl dán veřejnosti do užívání vodojem na Skalkách, který byl vybudován pro zásobování obce vodou. Z tohoto malého příkladu je vidět, že málokterá akce se obešla bez přímé účasti požární organizace.

Myšlenku " Bližnímu k pomoci", která se zrodila v naší obci současně se založením požárního sboru, uskutečňovali naši předchůdci a dařilo se ji úspěšně udržet a rozvíjet i v letech dalších. Svědčí o tom mnohé vykonané akce, které zde všechny samozřejmě nelze vyjmenovat, ale je třeba si uvědomit, že každá z nich vyžadovala desítky, někdy i stovky hodin náročné práce. Zde je nutno poznamenat, že veškerou činnost členové ZO Sboru PO vykonávali ve svém volném čase.

60 let v životě organizace není dlouhá doba, ale v životě člověka je to hodně. V době 50. výročí založení sboru byli naživu pouze 3 z 35 zakládajících členů, a to pan Pluháček, Velen František a pan Vlach. Po 60. letech od založení již mezi námi není žádný žijící pamětník. Ale roky šly dál. Na místa starších nastupovali mladší a činnost SPO v Žernovníku neustávala. Soutěžní jednotka se i nadále zúčastňovala velmi úspěšně okresních soutěží a do hry vstupilo i družstvo dorostenců. Do funkce velitele sboru je zvolen Josef Zvěřina, který měl velkou zásluhu na úspěších soutěžních družstev - hlavně dorostu. Pod jeho nekompromisním vedením dosáhl sbor svého největšího úspěchu v celé své historii, úspěchu, který tehdejší noviny nadepisovaly jako "Stříbro z Plzně". Psal se rok 1976 a organizace pod vedením předsedy Josefa Vašíčka a velitele Josefa Zvěřiny vyslala do okrskové soutěže družstvo mužů a družstvo dorostu. Obě zvítězila a postoupila do okresu. Muži zde obsadili 4. místo a dorost postoupil do krajského kola v Březolupech. Naši mladí vyslanci ukázali, kde se na Moravě rodí nejlepší děti. Opět zvítězili a otevřeli si cestu do celostátního kola, které se konalo 17.- 19.července téhož roku v Plzni. Zde, na stadionu Škody Plzeň, za tropického vedra obsadili 2. místo se ztrátou pouhých 0,8 sekundy za vítězným družstvem Plzně. Družstvo cvičilo ve složení: Miroslav Hnilička, Josef Vašíček, Zdeněk Velen, František Škrabal, Milan Vlach, Stanislav Vašíček, František Hlavička, z Černé Hory Jan Hlavička a z Brťova Zdeněk Vojík a Radek Hošek. I tady své sehrála smůla, neboť v celkovém hodnocení chyběl pouhý jeden metr při předávce štafety a mohli jsme mít mistry republiky. Ale i tak bylo přivítání v obci velkolepé. V tomto roce tj. 1976, čítala naše organizace 42 členů.

Na soutěžení, kterého se náš sbor zúčastňoval, a které bylo neustále náročnější bylo třeba také lepší strojové vybavení. Od krajského opraváře požární techniky Ferdinanda Beneše byly zakoupeny náhradní díly na stříkačku PS-8. Tyto bylo nutno sestavit. Tohoto úkolu se s úspěchem ujal Antonín Stejskal a sestavil z těchto dílů stříkačku, se kterou se náš sbor zúčastnil řady soutěží. Na některých z nich byla úspěchem již samotná účast jako třeba v Rýmařově, Hodoníně, Velkém Meziříčí či Rousínově a mnoha dalších. Obecní kronika se celkem obšírně zmiňuje o soutěži v Hodoníně, které se účastnilo 62 družstev z celé republiky. Tady naše družstvo dosáhlo nejlepšího času ze všech, ale domácí rozhodčí to viděl jinak a odsunul žernovské ze stupňů vítězů.

Rok 1977 byl rokem 40. výročí založení sboru. Byla uspořádána soutěž o nejrychlejší požární útok za účasti 20 požárních družstev ze širokého okolí. Vítězem se stalo družstvo z Králova Pole, Žernovník byl tehdy diskvalifikován. Mnozí si jistě vzpomenou na nešťastný kamínek v ústí proudnice. Touto akcí byla založena tradice soutěží o nejrychlejší požární útok o pohár předsedy JZD Brťov. Bohužel tradice nevydržela moc dlouho, neboť soutěž vyžadovala velmi náročnou přípravu a organizaci. Před vlastní soutěží byla svolána slavnostní členská schůze, které se zúčastnili jak žernovští tak i přespoleční členové. Při organizaci schůze i soutěže je nutno vyzdvihnout zásluhy Josefa Vašíčka coby starosty, Josefa Zvěřiny jako velitele i Antonína Stejskala - strojníka, který udržoval ve výborném stavu požární techniku. V tomto jediném ročníku naší soutěže byl start u domu Jožky Veleny a k tomuto účelu zde byl vybudován provizorní vodní zdroj.

V následujícím roce 1978, při 2. ročníku soutěže o pohár předsedy zemědělského družstva Brťov, již naši požárníci dokázali, že jsou nejlepší a přesvědčivě zvítězili. V této době začíná nabývat na významu práce s mládeží, které se začal velmi aktivně věnovat Miroslav Hnilička a tak přebíral štafetu od Jindřicha Rejthara. Postupem doby začali žáci dosahovat velmi slušných výsledků a tvrdě šlapali na paty svým starším kolegům. Tato práce je jistě velmi náročná, neboť věkové spektrum těchto mladých hasičů bylo, je a pevně doufám, že i bude, velmi široké od odrostlých batolat až po závodníky, jimiž cloumá puberta.

Zmíněná soutěž o pohár předsedy JZD Brťov pokračovala i v následujících létech a po třech vítězstvích jej žernovští hasiči získali do trvalého držení, a to v roce 1980. V tomtéž roce dosáhl velkého osobního úspěchu Miroslav Hnilička, který se stal okresním šampiónem v přeboru jednotlivců. V srpnu uspořádal Sbor PO předpoutňovou zábavu, o které se dokonce zmiňuje i obecní kronika, neboť návštěvnost na této zábavě překvapila i letité pořadatele a účastníky tradičních žernovských zábav. Účast se tehdy odhadovala na 1000 osob. V tomto roce měla organizace 38 členů a za stálého vzkvétání jí předsedal Josef Vašíček, velitelem byl Josef Zvěřina. V této době byl též obnoven organizací sboru požární ochrany pradávňý zvyk vodění maškary, který byl v minulých letech téměř zapomenut. Nadšení bohužel nevydrželo dlouho a po několika letech tento obyčej opět zapadl hluboko v zapomnění a dodneška jej nikdo neobnovil.

V roce 1981 se organizace rozrostla na 40 členů a ve vedení nebylo třeba žádných změn, neboť toto pracovalo ke spokojenosti všech. Ovšem do ryze mužské záležitosti jakou jistě požární ochrana v té době byla, jako blesk z čistého nebe přilétl úspěch ženského soutěžního družstva, které vybojovalo 2.místo na velké soutěži v Hodoníně. Dodnes to nikdo nedokáže rozumně vysvětlit, ale je fakt, že tato sestava přišla, uspěla a rozpadla se. Toto skvělé uskupení tehdy mladých a krásných dívek, dnes skvělých žen nejen ze Žernovníka, cvičilo ve složení: Marcela Buchtová, Vlasta Němcová, Jana Zachovalová, Helena Hnilíčková, Alena Velenová, Hana Odehnalová, Jana Tušerová, Jiřina Hofírková a Hana Pichová. Většina z těchto stříkadelnic fandí aktivitám požární organizace dodnes. V části obce zvané Hranečník došlo v polovině dubna 81. roku k ničivému požáru staré trávy, ale s pomocí vody a několika družstev z okolí bylo zabráněno větším škodám na majetku obce. V tomto roce ve věku 75 let zemřel zakládající člen a první velitel hasičského sboru Antonín Tesař, který tuto funkci vykonával 17 let tj. až do roku 1954.

V rámci oslav 45. výročí založení sboru byla uspořádána v naší obci soutěž v požárním útoku za účasti 21 družstev. Na tuto akci si jistě mnoho z Vás vzpomene jako na nejmokřejší soutěž posledních let. Přihlala se totiž bouře, která zahrnala všechny účastníky do nejrůznějších úkrytů. Přesto byla soutěž dokončena a vítězem se stali všichni, kdož vytrvali. Pohár získalo soutěžní družstvo z Trnavy. V následujícím roce, to je 1983 došlo ke změně na postu velitele, který převzal po Josefu Zvěřinovi František Škrabal mladší. V rámci zvelebování našeho téměř dokonalého hasičského domu zde byla provedena generální rekonstrukce elektřiny a uvnitř na stěnu namalován velký obraz s požární tematikou, který zdobí tuto místnost dodnes. Pozornost sboru byla též zaměřena na vylepšení vyletiště a okolí hasičky. Za velké pomoci členů Sboru PO byla vybudována opěrná zeď u silnice a firma INGSTAV Brno položila asfaltový koberec na větší část areálu. Tím celý areál dosáhl daleko větší úrovně a tok peněz z kapes spokojených návštěvníků mohl pokračovat a přispět ke zvýšení různých možností v činnosti sboru. Myslím, že je zbytečné připomínat účast soutěžního družstva na různých soutěžích v blízkém i dalekém okolí. Výsledky byly vcelku velmi dobré a korunované 8. místem v krajské soutěži na plochodrážním stadionu v Březolupech.

Rok 1984 byl posledním, kdy našemu sboru sloužila automobilová stříkačka, která byla dodána do naší obce za již vzpomínané vynikající výsledky soutěžního družstva. Tato takzvaná ERENA, spisovně zvaná PRAGA RN AS-16, byla dána do šrotu, a aby bylo čím jezdit, získal sbor požární ochrany z organizace Ostrov u Macochy ojeté vozidlo téže značky, ovšem v nepatrně lepším technickém stavu. Více méně z deště pod okap. Technika od dob našich otců a dědů přece jen nepatrně pokročila a naše soutěžní družstvo svým vozidlem vzbuzovalo zaslouženou pozornost na akcích, kterých se zúčastňovalo, neboť slovo "Veterán" vystihovalo stav i vzhled automobilu jen velmi, velmi slabě. Tohoto roku bylo opět za nezištné pomoci členů sboru zveleboeno vyletiště, které se rozrostlo o krásnou udírnu a započalo se budovat nové zařízení, kam i císař pán nebo předseda vlády chodí pěšky. V tomto roce, což je 1984, došlo k velmi smutné události, na kterou si mnozí z Vás určitě pamatují. Po dlouhých letech totiž chmelový mok zvaný pivo opustil cenovou hladinu 1,70 Kčs a přešel na cenu 2,50 Kčs. Jistě nemilá událost pro milovníky tohoto národního nápoje a hasiče zvlášť.

Počet členů organizace sice pomalu, velmi pomalu, ale přesto stoupal, aby v roce 1985 dosáhl počtu 43 členů všech věkových skupin, což činilo téměř 25% veškerého obyvatelstva naší malé, krásné, ale nestřediskové obce. Tak jako družstvo mužů, tak i nejmladší generace začala velmi výrazně promlouvat do okresního dění. Děti se dostaly na takovou úroveň, že s nimi musely všechny kolektivy mladých požárních velmi vážně počítat jako s kandidáty na stupně vítězů. V tomto roce se ve finále hry Plamen konané v rekreačním středisku uranových dolů na Mírance umístily na 2. místě v rámci okresu. Vedoucí této drobtiny Josef Zvěřina měl mimo dětí na starost také veškeré stavební práce okolo hasičského domu.

Rok 1987 byl rokem 50. výročí založení ZO v Žernovníku. Z 35 zakládajících členů se tohoto výročí dožili pouze tři a to pánové Pluháček, Velen a Vlach. Na toto výročí se organizace SPO připravovala již od začátku roku, kdy bylo stanoveno, co vše je potřeba do srpna, kdy oslavy vypuknou udělat. Byl proto vypracován tak zvaný harmonogram nezbytností. Za přispění většiny členů byla dodělána rekonstrukce hasičky, kde byla zřízena klubovní místnost, které se dnes říká lednice, neboť i v létě se zde dá chladit pivo a provedeny další úpravy celého okolí. Vlastní průběh oslav měl dvě části. Byla svolána slavnostní schůze, kde se hodnotila činnost organizace a byla předána četná vyznamenání jako například Za příkladnou práci, Čestné uznání OV, Odznak za 20, 30, 40 a 50 let členství. Celkem bylo tímto způsobem oceněno 20 členů. Druhá část oslav byla opět soutěž o nejrychlejší požární útok. Soutěžilo se v kategoriích žáci, ženy a muži. Po vítězství našich žáků toto napodobili i místní muži, kteří v konkurenci 23 družstev dosáhli nejlepšího času, který byl kdy na Žernovníku dosažen. Samozřejmostí se již staly preventivní prohlídky, pomocí kterých se členové SPO snažili zmenšit riziko požáru na minimum.

Nastávající rok 1988 byl rokem velkých změn. Z funkce starosty odchází Josef Vašíček, který ve vedení organizace pracoval úctyhodných 33 roků. Za tuto dobu vykonal jak pro organizaci, tak pro obec obrovské množství práce. Na místo starosty nastupuje příslušník mladé generace Miroslav Hnilička, místostarostou je zvolen Jindřich Rejthar a velitelem František Škrabal. I v tomto roce vyvíjí organizace velmi aktivní činnost jak na úseku výcvikovém, kulturním tak budovatelském. Toto nešlo ani okresnímu výboru svazu PO a tak náš zástupce, konkrétně Mirek Hnilička je do tohoto výboru zvolen. A pracuje v něm celých 8 roků. Nutno také připomenout, že v uplynulých letech se zcela změnil systém soutěží. Už žádný požární útok kde, se počítaly otáčky na hadicích nebo dávaly trestné body za řečnění. Útok sice zůstal, ale v úplně jiné podobě a přibyla štafeta 4 krát 100 metrů přes překážky a disciplína 100 metrů pro jednotlivce. Náš soutěžní tým na tyto nové podmínky zareagoval velmi rychle a tak v prvních letech těžko hledal rovnocenného soupeře. Proto družstvo mužů měřilo své síly s požárníky z povolání, kde plnilo i náročnou disciplínu výstup do 3 patra cvičné věže po žebříku. Dostavovaly se i výsledky. Po vítězství v okresním kole nad profesionály reprezentovalo družstvo ze Žernovníka blanenský okres v krajském kole v Chropyni. V dubnu tohoto roku se uskutečnila ještě jedna velmi prestižní halová soutěž v disciplínách požárního sportu v Jablonci nad Nisou. Té se od nás zúčastnilo čtyřčlenné družstvo ve složení Jiří Dvořák, Miroslav Hnilička, Aleš Mynář a Libor Novotný. Tito se v konkurenci 40 družstev z celé republiky umístili jako tým na 9 místě a Jiří Dvořák v jednotlivcích na místě druhém. Tento člen naší organizace byl za svou špičkovou výkonnost nominován do reprezentačního družstva České republiky, jenž získalo v roce 1989 2. místo na soutěži ve Varšavě. V této době byl našemu sboru přidělen kompletní dvoukolový přívěs, který kromě nové stříkačky PS - 12 obsahoval veškeré vybavení nutné k likvidaci požáru. Bylo to opět vyjádření uznání práce našich členů, neboť taková technika se nepřidělovala každý den.

Soutěž v Jablonci si naše družstvo zopakovalo i příští rok a výsledky byly ještě lepší. V jednotlivcích Jiří Dvořák 1. místo a ostatní v první polovině startovního pole, které mělo 200 soutěžících. Štafeta poskočila na 6.

místo. Soutěž požárních družstev v naší obci nabývala na popularitě a v tomto roce se jí účastnilo celkem 37 soutěžních týmů všech kategorií. Naši opět zlepšili již vynikající čas z minula a přesvědčivě zvítězili. Že i požární sport může být malinko nebezpečný se ukázalo na soutěži v Novém Městě, kde mezi diváky spadla postavená tribuna. Naštěstí došlo pouze k lehčím zraněním a zničení filmové kamery zpravodajů, který stál na tribuně. Vítězství v okresní soutěži, pro jiná družstva tak nedostupné, se stalo pro naši malou organizaci téměř všední, a tak nikoho nepřekvapilo ani v tomto roce. Protože v těchto letech značně přibýlo malých dětí, těžko říci co to způsobilo, bylo rozhodnuto přikročit k rekonstrukci požární nádrže u Pluháčkových. Celá čelní stěna byla nově zabetonována a z požární nádrže vzniklo celkem pěkné koupaliště pro děti, a někdy v pozdních večerních nebo časné ranních hodinách i pro dospělé.

V roce 1990 měla organizace 47 členů a opět se vrátila ke svému původnímu názvu "Sbor dobrovolných hasičů", který používala v letech 1937 až 1954. Na 3. ročníku halové soutěži v Jablonci se prosadila i štafeta ve složení Jindřich Rejthar, Mirek Hnilička, Jiří Dvořák a Libor Novotný, která nechala všechny za sebou a v této náročné konkurenci zvítězila. Tento rok byl též předzvěstí dalšího vynikajícího úspěchu organizace v naší již téměř samostatně hospodařící vísce. V krajském kole v Břeclavi po dramatickém průběhu plném protestů a zvrátů dokázalo naše družstvo zvítězit a po letech se opět probojovat do národního kola. To se konalo následující rok v Praze. Ale ještě před tím dochází opět ke změně na postu nejvyšším a starostou se stává František Škrabal. Před výborem stál dlouho odkládaný, ale o to důležitější úkol. Bylo nutno zajistit pro sbor hasičské vozidlo, které by alespoň trochu vypadalo jako moderní, nějaký čas vydrželo a dovezlo zásahovou jednotku poměrně rychle a bezpečně na místo určení. Po četných a složitých jednáních na všech možných úrovních se podařilo zajistit u útvaru v Brně vozidlo, kterému táhlo teprve na pátý rok. Zasloužilo se o to mnoho lidí, ale jmenovat by se zde měl Josef Müller z Černé Hory a Jiří Zřídka Veselý, který byl tehdy velitelem naší organizace. Tato AVIE byla použita při záchranných pracích v Sovětském Svazu v době, kdy Arménii postihlo ničivé zemětřesení. Podle toho také vypadala. Po nezbytných opravách, které již financoval náš sbor, bylo toto vozidlo bezplatně převedeno na naši obec. Konečně tedy v hasičském domě stálo celkem akceschopné vozidlo. Místo mu ovšem musely uvolnit jiné součásti naší výzbroje. A tak po 53 letech opustila první zakoupená motorová stříkačka Stratílek hasičku a společně s koňským kočárem byla přemístěna do betonové garáže na konci obce. K dnešnímu dni je již zpět v hasičce a dále čeká na svoji příležitost. Mezi naší obcí a Černou Horou vybudovala firma Subtera velké rekreační středisko a náš sbor uzavřel s touto firmou smlouvu o pomoci při údržbě tohoto zařízení. Za tuto činnost věnovala Subtera částku 20 000 Kč na konto sboru. Žernovští hasiči, kteří se řídí heslem, že peníze musí obíhat, tuto částku věnovali Obecnímu úřadu Žernovník, s nímž podepsali smlouvu o bezplatném pronájmu a užívání hasičského domu, který si v minulosti sami postavili, a obec se dále zavázala vybudovat nový asfaltový koberec v místech, kde probíhala každoročně soutěž hasičských sborů. Tato smlouva nebyla dodnes žádnou ze smluvních stran oficiálně vypovězena, i když ne každému se v současné době líbí.

Rok 1991 byl dalším z roků, kdy se jméno naší stále nestřediskové obce museli naučit vyslovovat i v obci malinko větší a již střediskové a to v Praze. Po vítězství v kraji naše velmi dobře připravené družstvo stanulo na sportovním stadionu v Praze v celostátním kole. Již omlazené družstvo ve složení Jiří Dvořák, Miroslav Hnilička, Luboš Velen, Libor Novotný, Milan Kašparec, Ladislav Hanzl a najaté posily z Dlouhé Lhoty Bohumil Bábora a Jiří Formánek příkladně zabojovalo a v náročné konkurenci obsadilo krásné 3. místo. Sbor uspořádal do Prahy dvoudenní zájezd, aby co nejvíce občanů vidělo v akci ty, kteří by případně chránili jejich majetek proti ohni. Nutno ovšem konstatovat, že většina účastníků zájezdu podlehl hlavnímu městu a obdivovala spíše Prahu než statečný boj soutěžního družstva. Ale i těch pár skalních stačilo naše vyslance povzbudit k velkým výkonům. Naši mladí hasiči pokračovali v účasti ve hře PLAMEN. Tato soutěž se pro velký počet družstev stávala rok od roku náročnější na organizaci. V rámci pomoci OV se náš sbor rozhodl takovou soutěž pod záštitou okresu uspořádat. Podařilo se nám zajistit velký branný závod v rekreačním středisku Míranka ke všeobecné spokojenosti všech zúčastněných. Žernovský potěr obsadil 3. a 4. místo. Soutěžících družstev byly desítky. Srpnové soutěže se v naší obci zúčastnilo 24 družstev, ale chybička se vloudila. Žernovník není Praha a naši se neprobojovali ani do finále. A aby nebyl vši smůle konec, tak pivo podražilo o další 2 Kč a stálo už 4,50.

A přišel rok 1992. Členové soutěžního družstva jakoby chtěli dokázat, že se svým rodičům obzvlášť povedli a opět se sítím kvalifikací proboujovali do celostátního kola, tentokrát v České Třebové. Zde před zraky svých příznivců, které už nelákaly nákupy, neboť už všechno měli, opět zabojovali, a umístili se na 4. místě. Žernovník čtvrtý v republice. Snad to historie jednou ocení. Žernovskému potěru vládl pevnou rukou Mirek Hnilička a dotáhl to s ním přes vítězství v okrese, kde vyhrály jak mladší tak starší žáci, do krajského kola. Na krajskou úroveň se tito špunti proboujovali celkem třikrát a to do Hulína, Nového Města a Strážnice. V této kategorii, kde soutěží stovky mladých kolektivů, jistě významný úspěch a příslib do budoucna. Zde je nutno podotknout jednu drobnost. Jelikož účast na těchto významných soutěžích stála celkem slušné peníze a nikdo našemu sboru nedal nic zadarmo, museli si členové tyto peníze vydělat pořádáním tanečních zábav. Takže s trochou nadsázky lze říci, že na těchto úspěších měl podíl každý člen sboru, který byl ochoten pracovat pro svůj hasičský koníček. A že to byla spousta hodin mohou nejlépe potvrdit rodiče či manželky těchto nadšenců. V tomto roce se opět konala v naší obci soutěž, jak se ale později ukázalo, bylo to naposled. V dalším roce se soutěžní družstvo, které trošinku zestárlo, rozpadlo a do určité krize se dostal i celý hasičský sbor. Co jste rodiče co dělali, že ty děti měly zájmy úplně jiné. V organizaci se naplno projevíly názorové rozdíly jednotlivých členů na práci sboru. Výbor organizace nedokázal tyto názory sjednotit a naplnit tak základní heslo hasičů: "Všichni za jednoho, jeden za všechny". Chod organizace zajišťovalo v té době několik obětavců a usilovně se hledal směr, kterým se tato organizace vydá v dalších letech. Ostatní společenské organizace v obci, a bylo jich v dřívějších letech mnoho, jedna po druhé končily svou činnost. Tomuto smutnému konci se snažilo torzo výboru všemožně vyhnout. V těchto letech je činnost sboru zaměřena

především na činnost mládeže. Panu Hniličkovi se podařilo dát dohromady a hlavně zvládnout tolik dětí, že z nich bylo možné postavit tři soutěžní družstva. Pracuje se s dětmi, které se sotva naučily chodit, až po mládež, kterou už začínají zajímat i jiné věci než jsou hadice či savice.

Rokem 1994 dochází ke změně struktury členské základny. Ze sboru odešlo několik členů, kterým se nezdál správný směr a cíl činnosti, který stanovil výbor organizace. Ostatní členové se dle vlastní volby rozdělili na členy činné a přispívající. SDH Žernovnik měl v tomto roce 17 členů činných a 20 přispívajících. Tedy podobný počet jako v roce 1937 při svém založení. Nutno ovšem přičíst naši rezervu, což je asi 20 žáků. Starostou sboru zůstává František Škrabal a funkci velitele zastává Luboš Velen. Celý výbor je sedmičlenný. Tomuto výboru se často podařilo v kladném slova smyslu zbláznit dost lidí k pořádání různých společenských akcí. V tomto roce to byl mimo jiné dvoudenní pochod Pernštejn - Žernovnik, třídní pobyt v rekreačním středisku svazu hasičů na Křetínce, popoutové pondělí, den dětí zimní a letní a podobně. Byl to ovšem i rok, kdy zemřel poslední zakládající člen hasičského sboru v obci Žernovnik a to pan Josef Vlach ve věku 83 roků.

V roce 1995 si špičky vedení sboru prohodily funkce a jelo se dál. Vedení v tomto složení řídilo tento náš sbor po několik roků. V této době se již nedaří sestavit žádné družstvo dospělých, a tak soutěže obsazujeme pouze družstva žákovskými. Tito si stále drží svoji vysokou úroveň a za stálého vedení Mirkem Hniličkou obsazují čelní místa ve výsledkových listinách. Kromě činnosti mládežnického kolektivu se začíná zakládat tradice různých zábavných akcí pro děti, mládež, dospělé i úplně dospělé. Dá se zde jmenovat Žernovský triatlon, cyklistické závody jednotlivců, pochody za poznáním okolí ap. Nelze se nezmínit o hlavním poslání hasičské organizace a tou je bezesporu ochrana majetku a osob před ohněm. Náš sbor zasahoval za uplynulá léta mnohokrát. Ať už to byly požáry velké nebo dětské ohničky, které se vymkly kontrole. Nejčastěji si přitápěli v Malé Lhotě, kde se zasahovalo čtyřikrát, dvakrát na Brťově a postupně téměř ve většině obcí blízkého i vzdálenějšího okolí. Ani naše obec nebyla ušetřena dvou požárů. V roce 1951 požár dřevěného chlěva pana Škrabala č.28 a v roce 1980 hořela kůlna pana Veleny na návsi. Rychlým zásahem bylo zabráněno rozšíření požáru na přiléhající novostavbu.

Roku 1996 se počet členů ustálil na 17 činných a 18 přispívajících se činnost našeho hasičského sboru rozvíjí jen díky několika členům, kteří neváhají této práci věnovat svůj volný čas. Doufali, že se v budoucích letech výboru podaří zapojit do aktivní činnosti větší procento členské základny a pozvednout prestiž organizace o nějaký ten stupínek výš.

Obrat k lepšímu se začíná rýsovat v následujících letech, kdy z dětských let vyrůstá generace, pro kterou se činnost v hasičské organizaci stává zábavou a koníčkem. Jde o mládež, která je schopna opět po letech dostat SDH Žernovnik na místo, které mu patří. Začíná se sice nesměle, ale o to urputněji cvičit a připravovat se na setkání s okresní špičkou v požárním sportu. Začínají trénovat nejen muži, i když většinou spíše dorostenci, ale stále větší zájem projevují i dorostenky, které hodlají soutěžit v kategorii žen. Výsledky nejsou zpočátku nijak oslnivé. Zjišťuje se, že ostatní organizace za poslední roky udělaly velký skok kupředu. Chybí jak zkušenosti, tak patřičné vybavení. Pořádáním tanečních zábav se daří sehnat finanční prostředky, které jsou investovány do sportovní výstroje a výzbroje. Jde o částky na poměry naší organizace dost velké. Vždyť cena jedné sady hadic na požární útok se pohybuje kolem padesáti tisíc.

V roce 2000 se soutěžní družstva zapojují naplno do soutěží požárního sportu v širokém okolí. Na valné hromadě tohoto roku je zvolen nový výbor a činnost SDH Žernovnik se začíná zvedat na úroveň, na kterou jsme byli zvyklí. Výbor ve složení Velen Luboš, Sokol Mirek, Hofírek Pavel, Hnilička Miroslav a Velen Zdeněk byl po dlouhých letech volen tajným hlasováním všech členů organizace. V tomto složení se výbor schází minimálně jednou za měsíc a velmi intenzivně pracuje na obnovení jména SDH Žernovnik. Pět tanečních zábav umožňuje další nemalé investice do vybavení a tím se dostávají naše soutěžní družstva na solidní úroveň. Při hodnocení činnosti na konci roku 2000 je jasné, že několikaletá krize organizace je překonána.

Následující rok 2001 toto plně potvrzuje. SDH se opět stal významnou složkou v obci, která má velký vliv na mládež i dospělé. Soutěžní družstva se účastní celé řady náročných soutěží, kde se umísťují v popředí výsledkových listin. Družstvo žen dosáhlo i několika medailových umístění. Soutěžní vybavení je již plně srovnatelné s ostatními špičkovými družstvy. Co je neméně důležité, začíná se zlepšovat komunikace s obecním zastupitelstvem a pokud se podaří vylepšit i vybavení zásahové jednotky, kterou plánuje obec zřídit, vyřeší se tím i řada problémů, které zde řadu let přetrvávaly. Svou bohatou činností, kterou výbor ve spolupráci se všemi členy nastartoval, se SDH Žernovnik stal významnou součástí společenského života obce a všichni věří, že tato aktivita a činnost vydrží dlouho do budoucna.

Vážení čtenáři

při sestavování této zprávy jsme původně chtěli sestavit kompletní přehled činnosti sboru za uplynulých 60. let. Postupem času se však ukázalo, že vyjmenovat všechny činnosti, soutěže a aktivity jak již bylo úvodem avizováno, není prostě možné. Činnost takové organizace se nesestává pouze z velkých akcí a úspěchů. Aby tohoto mohlo být dosaženo, musí se vykonat obrovské množství drobné mravenčí práce, o které se nezmiňují ani ty nejpodrobnější kroniky. Za touto prací je skryto úsilí velmi mnoha členů, kteří během let sborem prošli, a v této zprávě se jejich jména neobjevují. Nelze prostě vyjmenovat všechny. Přesto by to bez těchto lidí nešlo. Závěrem této zprávy děkuje stávající výbor sboru dobrovolných hasičů v Žernovniku všem, kteří se za uplynulé roky byť sebenepatrněji podíleli na práci této organizace.

7. Představitelé obce

		Rychtář	Purkmistr
Rychtář	1554	Achata fojt	Martin Roubíček
	1659	Matouš Říha	Kašpar Navrátil
	1667	Hawel Prodlel	
	1725	Šimon Tesař	
	1745	Tomáš Blažek	Ondra Říha
	1747	Tomáš Blažek	Tomáš Blažek
Starosta	1864 - 1867	Dominik Matal	
	1870 - 1873	František Velen	
	1873 - 1876	Antonín Stejskal	
	1876 - 1879	František Hlavička	
	1879 - 1885	Antonín Stejskal	
	1885 - 1888	Josef Matal	
	1888 - 1897	Antonín Stejskal	
	1897 - 1923	Jan Hlavička	
	1923 - 1930	František Procházka	
	1930 - 1945	Josef Císař	
Předseda MNV	1945 - 1948	Alois Vašíček	
	1948 - 1954	František Matal č.20	dosazen akčním výborem 29.2.1948
	1954 - 1957	Antonín Matal č.51	
	1957 - 1960	Josef Vlach č.30	
	1960 -1964	Jindřich Rejthar	
	1964 -1971	Antonín Matal č.4	
	1971 - 1976	Josef Dvořák	
	1976 - 1990	Eduard Staněk	MNV v Černé Hoře
Předseda OV	1977 - 1981	František Škrabal	
	1981 - 1990	Josef Kos	
Starosta	1990 - 1991	Stanislav Sedláček	
	1991 -1993	Jindřich Rejthar	
	1993 -1997	Antonín Smetana	
	1997 - 2001	Josef Vašíček	
	2001	Roman Bartoš	

Čestní občané obce Žernovník

p. Ševčík
T.G.Masaryk

8. Znak a prapor obce

V roce 2001 bylo předsedou poslanecké sněmovny Václavem Klausem uděleno naší obci právo užívat obecní znak a prapor. Návrh zpracovaný Mgr. Resem schvalovala heraldická komise při poslanecké sněmovně.

Znak ani pečeť obce nebyly historicky doloženy, a proto návrh znaku vychází především z názvu obce. Znak je půlen a v jeho horní části leží na stříbrném štítě červený žernov. V okolí obce se kromě „bílého“ hojně nachází i „červený“ pískovec, a proto je ve znaku použita pro figuru žernova červená barva. Ve spodní části je použit znak Černé Hory, k níž Žernovník od konce 14.století patří a s níž má velmi úzké historické vazby.

Návrh praporu vychází ze znaku. Pole praporu je půleno, v horní bílé polovině uprostřed je umístěn červený žernov, ve spodní červené části leží bílý podélný pruh. Šířka pruhu je 15% celkové šířky pole praporu. Podélný střed červeného pole a bílého pruhu je totožný.

V původním návrhu znaku bylo ve spodní části použito písmeno N, přesně podle znaku Černé Hory. Toto písmeno nebylo heraldickou komisí schváleno a muselo být z návrhu našeho znaku vyjmuto. Schválený znak vidíte na titulní straně této brožury.

9. Závěrem

Všem, kteří dočetli tuto brožuru až sem, do jejího konce, děkujeme za trpělivost. Tento text vznikl ve velice krátké době, a proto neočekáváme, že bude prost veškerých chyb. Byli bychom rádi, kdyby se stal základem zájmu čtenářů o historii naší obce, ale o to více nám milé obce, případně někoho motivoval k podrobnějšímu průzkumu „obecních dějin“.

Při čtení starých záznamů a kronik je ohromující, jak velké množství tvrdé práce, museli naši předkové odvést. Nejen při zajištění své obživy ale i při společných akcích prospěšných pro celou obec. O to víc bychom si měli svých předchůdců a jejich díla vážit.

Závěrem bych chtěl poděkovat Všem kdo se na vzniku této brožury podíleli, zejména pak Šárce Roupové, Soni Matuškové, Stanislavu Sedláčkovi, Zdeňkovi Velenovi a Josefu Vašíčkovi.

Roman Bartoš